Ազգ
Azg
22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2007 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 33 (3685)

Թուրքերին վիրավորելու մեղադրանքով հետապնդություն «Ակօս» թերթի լրագրողի դեմ

ՄՈՍԿՎԱ, 21 ՓԵՏՐՎԱՐԻ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Թուրքիայի դատախազությունը հետապնդություն է սկսել Ստամբուլի «Ակօս» թերթի լրագրողի դեմ, որի գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքն այս տարվա հունվարի 19-ին սպանվեց 17-ամյա թուրք ազգայնամոլ Օգյուն Սամասթի կողմից: Այդ մասին հաղորդել է Deutschland Radio ռադիոկայանը: Ինչպես ժամանակին Հրանտ Դինքին, այնպես էլ լրագրող Էնգինին մեղադրում են թուրք ազգին վիրավորելու համար:

Մոտ ժամանակներս նա ցուցմունքներ տալու համար պետք է ներկայանա Ստամբուլի դատախազություն:

Էնգինն ասել է, որ հետապնդության առիթ է ծառայել այս տարվա հունվարի 5-ին «Ակօս»-ում հրապարակված իր հոդվածը, որտեղ նա հիշատակել է Օսմանյան կայսրությունում հայերի իրավունքների խախտումների մասին:

Արկադի Ղուկասյանը վերահաստատել է նախագահի չառաջադրվելու իր մտադրությունը

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը փետրվարի 21-ին հանդես է եկել Արցախի ժողովրդին հղված դիմումով, որում ասվում է. «Այսօր ես ստիպված եմ նորից դիմել ձեզ՝ կապված ԼՂՀ-ում կայանալիք հերթական նախագահական ընտրությունների հետ: Ցավոք, Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի որոշ զանգվածային լրատվամիջոցներ շարունակում են չարաշահել վաղուց արդեն փակված թեման նախագահական երրորդ ժամկետի համար իմ թեկնածության հնարավոր առաջադրման մասին: Մասնավորապես փորձեր են արվում գործող նախագահի վերընտրությունը երրորդ ժամկետի համար քաղաքական եւ բարոյական տեսանկյուններից աննպատակահարմար լինելու մասին արված անցած տարվա իմ հայտարարությունը ներկայացնել իբրեւ ծրագրավորված խաղ, որը նպատակ էր հետապնդում բթացնել հասարակական կարծիքը: Այդպիսի գործողությունները Լեռնային Ղարաբաղի, որպես եվրոպական արժեքներ դավանող պետության, միջազգային հեղինակությանը, բացի վնասից, ոչինչ չեն կարող տալ: Ավելին, նման չարաշահումները ավելորդ նյարդայնություն են մտցնում մեր հասարակության մեջ, նպաստում նրա պառակտմանը: Հենց իմ ապագա մտադրությունների վերաբերյալ անառողջ շահարկումներից խուսափելու նպատակով էլ ես անհրաժեշտ համարեցի անցած տարվա հոկտեմբերին հանդես գալ հայտարարությամբ, որը պետք է փարատեր բոլոր հարցերը՝ կապված նախագահական երրորդ ժամկետի համար իմ հնարավոր առաջադրման հետ:

Տես էջ 2

ԶԱՀՐԱՏ

ԼՐԱՏՈՒ

Թուրքիային կարող են ճնշել բավարարելու համար հայերի փոխհատուցման դիմումները

Ամերիկայի թուրքական կազմակերպությունների համագումարի նախկին ղեկավար Էրջումենթ Քիլիչը, թուրքական «Հյուրիեթ» օրաթերթի տեղեկացմամբ, հայտարարել է, որ առաջիկա տարիներին Թուրքիան Հայաստանին խոշոր փոխհատուցման վճարումներ է կատարելու: Նա ընդգծել է, որ արդեն իսկ ամերիկյան որոշ ապահովագրական ընկերություններ սկսել են փոխհատուցում վճարել ցեղասպանության հետեւանքով կորուստներ կրած հայերին, եւ շարունակվում է դիմումների հոսքը փոխհատուցում ստանալու համար: Քիլիչը գտնում է, որ այդ ընթացքի անխուսափելի արդյունք են լինելու բանկային եւ ապահովագրական լոբբիստական խմբերի ճնշումները Թուրքիայի վրա՝ բավարարելու դիմումները:

Թաներ Աքչամ. 1913 թ.-ին է որոշվել Անատոլիայից հայերին տեղահանել

Անատոլիայից հայերին տեղահանելու միտքը Թուրքիայի ղեկավարությունը հղացել է դեռեւս 1913 թ.-ին, պատճառը մեկ տարի առաջ Բալկանյան պատերազմում պարտություն կրելուց հետո քրիստոնյաների հետ միեւնույն երկրում ապրելու անհնարինությանը եզրահանգելն է: Այս մասին «Minneapolis Star Tribune» թերթին տված հարցազրույցում հայտարարել է թուրք պատմաբան Թաներ Աքչամը: Նրա պնդմամբ, 1914 թ.-ի հունվարից Օսմանյան կայսրության ղեկավարները մշակել են միատարր Անատոլիա ստեղծելու ռազմավարություն եւ ծրագիր:

Սեմնեբին կայցելի Լեռնային Ղարաբաղ

Հարավային Կովկասում Եվրոմիության հատուկ ներկայացուցիչ Փիթեր Սեմնեբին այցելելու է Լեռնային Ղարաբաղ: Համաձայն «Դեյ.ազին» նրա տված տեղեկությունների, այցի նպատակը տարածաշրջանի համայնքների միջեւ վստահության հաստատումն է՝ հակամարտության խաղաղ կարգավորման լույսի ներքո: Առանց համայնքների կապերի հաստատման հիմնախնդրի լուծում հնարավոր չէ, ասել է Սեմնեբին, ընդգծելով, որ ադրբեջանցիների եւ հայերի միջեւ կապեր չկան միայն վերջին մեկուկես տասնամյակում: Դեռեւս հստակեցված չեն այցի հստակ ժամկետները:

Ռադիոակտիվ բեռներ Նովոռոսիյսկի նավահանգստում

Վրաստանից Նովոռոսիյսկի նավահանգիստ հասած «Սորելեց» շոգենավի ստուգման ժամանակ տեղափոխվող մեքենաներից մեկում հայտնաբերվել են ռադիոակտիվության նորման 664 անգամ գերազանցող բեռ: Այն հայտնաբերվել է Հայաստանի քաղաքացու մեքենայում մի քանի պարկ մետաղի ջարդոնի տեսքով: Ռադիո «Մայակի» փոխանցմամբ, Հայաստանի բնակիչը պնդել է, որ բեռները գտել է ճամփեզրի սրճարանի աղբանոցում եւ վերցրել սեփական կարիքները հոգալու նպատակով: Ներկայում նրան սպառնում է տուգանք, անգամ ազատազրկում:

Ն. Պ.

ԴՈՒԷԹ

Այլեւս չկա Զահրատը

Երեկ դաժան լուր ստացանք Ստամբուլից. կյանքի 83-րդ տարում վախճանվել է պոլսահայ բանաստեղծ Զահրատը (Զարեհ Յալդըզճեանը):

Հայ գրասեր հասարակությունը, նույնիսկ նրանք, ովքեր փորձիշատե շփվում են գրականությանը, շատ լավ են գիտակցում, թե մեզ համար ինչպիսի կորուստ է այս մահը: Ասում են, թե Աստված իր մոտ է տանում սիրելիներին: Աստված այս անգամ մեզ որբացրեց, հոգեւոր երկինքն ու անմահությունը հարստացրեց: Արեւմտահայ եւ սփյուռքահայ բանաստեղծությանը անտեղյակները դեռեւս 70-ական թվականներին այստեղ արդեն կարդում էին պոլսահայ բանաստեղծի ստեղծագործությունները, հմայվում նրա ռոմանտիկ, հնարված, բայց միեւնույն ժամանակ անչափ իրատես աշխարհով, նրա անմահական Կիկոյով: «Մեծ քաղաք», «Բարի երկինք», «Կանաչ հող», «Մեկ քարով երկու գարուն», «Մաղ մը ջուր» եւ մյուս ժողովածուները հայտնություն էին ոչ միայն հայերիս, այլեւ թուրքերեն, իտալերեն, ռուսերեն, պարսկերեն, արաբերեն, անգլերեն, ֆրանսերեն, հունարեն, լիտվերեն լեզուներով կարդացող ընթերցողների համար: Մեծ քաղաքում ապրող «փոքր» մարդու զավեշտախառն ողբերգությունը, նրա հոգեւոր գեղեցկությունը մարդուն միշտ պահել են հիացմունքի եւ անաղարտության երկինքներում:

Հուղարկավորությունն ու թաղումը տեղի կունենան շաբաթ՝ փետրվարի 24-ին, ժամը 14-ին, Կոստանդնուպոլսո հայոց պատրիարքության հովանավորությամբ:

Զահրատի մասին առավել ծավալուն՝ վաղվա «Ազգում»:

Ս. Գ.

Մամեդյարովը Բաքվում պետք է լիներ

Նախօրեին Ադրբեջանի նախագահի Ղարաբաղի գծով ներկայացուցիչ Արազ Ազիմովի հայտարարությունը, թե Հայաստանը հետ է կանգնում իր դիրքերից, ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի ռուս համանախագահ Յուրի Մերզլյակովը կրկին մեկնաբանել է, ասելով. «Հարցերը, որոնցից Հայաստանն իբր թե խուսափել է, չեն քննարկվել այն մասշտաբով, որի դեպքում հնարավոր լիներ դատել որեւէ մեկի խուսափել-չխուսափելը»: Այնուհետեւ Վարդան Օսկանյանի հետ Փարիզում կայացած հանդիպումն արդյունավետ գնահատելով, ինչպես հաղորդում է «Ռեգնում» գործակալությունը, Յուրի Մերզլյակովը տեղեկացրել է, որ Ադրբեջանի արտգործնախարարի բացակայությունը բացատրվել է վերջինիս Բաքվում գտնվելու անհրաժեշտությամբ:

Դինքի ընտանիքը դատի է տալիս Ստամբուլի անվտանգության վարչության պետին

Հանգուցյալ Հրանտ Դինքի ընտանիքի անդամները պատրաստվում են դատական հայց ներկայացնել Ստամբուլի անվտանգության վարչության պետ Ջելալեդդին Ջերրահի դեմ: Երեկվա համարում այդ մասին տեղեկացրել է «Սաբահ» թերթը: Ըստ տեղեկության, նրանք «սպանության գործի հետաքննության վրա ներազդելու, պաշտոնը չարաշահելու, պարտականությունների կատարումից խուսափելու, հանցագործին խնայելու, հանցագործությանն առնչվող փաստերը քողարկելու, փոխելու եւ մի մասը ոչնչացնելու» մեղադրանքով Ջերրահի դեմ քրեական գործ հարուցելու պահանջով դիմել են Ստամբուլի գլխավոր դատախազություն:

Դինքի ընտանիքը դատախազությանը դիմելու համար հիմք է ընդունել Ստամբուլի անվտանգության վարչության պետի մամուլում հրապարակված հետեւյալ հայտարարությունը. «Դինքի սպանությունը քաղաքական բնույթ չի կրում եւ առնչություն չունի որեւէ կազմակերպության հետ: Մեղադրվողը դա կատարել է ելնելով ազգայնական զգացմունքներից»:

«Սաբահը» նշում է, որ դիմումը պատրաստել են ընտանիքի դատապաշտպանները: Նրանք ի պատասխան թղթակցի հարցի ասել են. «Ստամբուլի անվտանգության վարչության պետն ամիսներ առաջ իրազեկված լինելով Հրանտ Դինքի դեմ պատրաստվող մահափորձի մասին՝ հանգուցյալի անվտանգությունն ապահովելու առումով որեւէ միջոցառում չի իրականացրել: Թերեւս նա դրանով էլ թերացել է իր պարտականությունը կատարելուց, գործելով մահափորձը չկանխելու հանցանքը»:

Հ. Չ.

Հայաստանում արգելվեց թռչնամսի ներկրումը Մոսկվայի մարզից

Վաղը Երեւանում կբացվի թռչնագրիպի ախտորոշման լաբորատորիա

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Մերձմոսկովյան 8 շրջաններում թռչնագրիպի վիրուսի հայտնաբերումը խուճապ է առաջացրել Ռուսաստանից թռչնամիս ներկրող երկրներում: Ռուսական թռչնամթերքից հրաժարվելու մասին հայտարարեցին Բելառուսը, Ուկրաինան, Ադրբեջանը, երեկվանից նրանց միացավ նաեւ Հայաստանը: Այս մասին «Ազգին» տեղեկացրեց գյուղնախարարության պետական անասնաբուժական տեսչության պետ Գրիշա Բաղյանը: Հունվարի 29-ից Հայաստան թռչնամթերքի ներկրումը կանխավ արգելվել էր երկրների այն խմբից, ուր թռչնագրիպի որեւէ դեպք է արձանագրվել, իսկ փետրվարի 12-ին արգելվեցին Կրասնոդարի երկրամասից ներկրումները:

Հայաստանում թռչնագրիպի ռիսկային գոտիներ են համարվում Շիրակի, Արմավիրի, Արարատի, Գեղարքունիքի մարզերը: Հենց այս տարածքներում են առավել շատ հանդիպում ջրլող թռչուններ, որոնք համարվում են վարակի ամենաակտիվ փոխանցողները: Վարակի տարածման տեսանկյունից վտանգավոր են հատկապես սագամնամները եւ նրանց մեջ՝ կարապը: Աշխարհի տարբեր անկյուններում հենց այս թռչունն է ավելի շատ բացահայտվել որպես հիվանդության զոհ եւ հարուցիչի կրող:

Տես էջ 3

ԱԶԳ **Ընթացիկ**

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՄ

Խաղ ու պարով շուրջ 20 օրինագիծ արտահերթին

Երեկ Ազգային ժողովի արտահերթ նիստը մեկնարկեց կեսօրին եւ ակնհայտորեն վտանգ կար քվեարկությունների ձախողման՝ ներկա պատգամավորներն ընդամենը 54-ն էին: Նրանց միասնական ջանքերն ու բացակա գործընկերներին քվեարկության հարցում փոխարինելու հաջող փորձերն անգամ չօգնեցին ՀՀ հողային օրենսգրքում փոփոխություններ եւ լրացումներ կատարելու օրինագիծն անցկացնելում՝ անհրաժեշտ քվորում չկար: Իրավիճակը փոխվեց «Ժողպատգամավոր» խմբի ղեկավար Կարեն Կարապետյանի վերցրած 20 րոպեանոց ընդմիջման ընթացքում՝ ՀՀԿ-ն հրավերներով բերման ենթարկեց խմբակցության ներկայացուցիչներին: Պատգամավորների թվային ներկայությունը գոնե լուսացույցին հասավ 85-ի եւ որեւէ օրինագծի քվեարկության ձախողման խնդիր չառաջացավ: Շուրջ երկու տասնյակ օրինագիծ եւ օրենսդրական փաթեթ ընդունվեց: Թյուրընկալում արձանագրվեց Հեռուստատեսության եւ ռադիոյի մասին օրենքներում ՀՌԱՀ կանոնակարգում փոփոխություններ անելու մասին նախագծի առաջին քվեարկման ընթացքում՝ 65 կողմ, 0 դեմ, 0 ձեռնպահ ձայներ գրանցվեցին: Միայն ԱԺ նախագահ Տիգրան Թորոսյանի զարմանքը, թե անհասկանալի է ինչո՞ւ խորհրդարանը չի ուզում մարդ նշանակել ՀՌԱՀ-ում, սթափեցրեց ներկաներին: Վերաքվեարկության հնարավորությունը կարող էր առաջացնել Արշակ Սադոյանի դժգոհությունը, սակայն նա էլ հակառակի պես դժգոհություն չհայտնեց, անգամ գործընկերների կատակ-ծաղրանքներից հետո: Բողոք չունենալու Սադոյանի հայտարարությանը հետեւեցին Գրիգոր Ղոնջեյանի եւ Վիկտոր Դալլաքյանի բողոքները: Առաջինը չբացառեց, որ պարզապես պատգամավորները չեն հասկացել, թե որ օրինագիծն է քվեարկության դրվում, երկրորդն ընդգծեց, որ ստեղծվել է բացառիկ իրավիճակ եւ Սադոյանի քվեարկության կոճակի փոխարեն չի արձագանքել Դալլաքյանի քվեարկության կոճակը՝ հետեւաբար տեղին գտավ օրինագիծը կրկին քվեարկության դնելու խնդրանքը: Այն բավարարվեց եւ օրինագիծն անցավ: Սակայն մինչ այդ Արշակ Սադոյանը խորհրդարանի աշխատանքը զավեշտի չվերածելու եւ օրինագիծն անցկացնելու անհեթեթ միջոցներից չօգտվելու կոչ արեց Տիգրան Թորոսյանին, Վիկտոր Դալլաքյանին էլ տեղեկացրեց. «Չի կարելի զավեշտին մասնակից դառնալ»: Հաջորդեց պատգամավորներին ակտիվություն եւ ուրախություն պարգեւած շուրջ 10 րոպե, որը ծախսվեց օրինագիծն անցկացնելու հարցը որոշելու վրա: Քվեարկության պատկերը 72 կողմ, 2 դեմ, 0 ձեռնպահ ձայների համամասնությունը եղավ եւ օրինագիծն անցավ առաջին ընթերցմամբ: Տիգրան Թորոսյանը հայտարարեց. «20 րոպե հանգստից հետո արդյունավետ աշխատեցինք, շնորհակալություն», այդ լսելուն պես պատգամավորները սովորականի պես մեծ արագությամբ լքեցին դահլիճն ու 4-5 ներկաները անցան այլ օրինագծերի քննարկման: «Հայաստանի Հանրապետության եւ Հայաստանյայց առաքելական սուրբ եկեղեցու հարաբերությունների մասին» օրինագիծը երեկ խորհրդարանն ընդունեց երկրորդ ընթերցմամբ եւ անցավ, այսպես ասած, բլից երրորդ ընթերցում: Նշված օրինագծի լինելիությունը սահմանադրության փոփոխությունների պահանջ է եւ պետության ու եկեղեցու փոխհարաբերություններն օրենսդրորեն կարգավորելու առաջին փորձն է: Մինչ քվեարկության դրվելը բանավոր կերպով Տիգրան Թորոսյանը ներկայացրեց կատարված փոփոխությունները եւ ընդգծեց, որ դրանք կատարվել են Վեհափառի հետ քննարկումներից հետո միայն եւ օրինագծում ներառվել են եկեղեցու համաձայնությամբ:

ՆԱԻՐԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Երկքաղաքացիության հոդված պարունակող փաթեթը՝ դեռ տարամետ մոտեցումների կիզակետում

Երեկ միայն օրվա վերջում, ԱԺ նիստի ավարտից մի 40 րոպե առաջ երկրորդ ընթերցմամբ սկսեց քննարկվել երկքաղաքացիության հոդված պարունակող օրենսդրական փաթեթը, որի ընթացքում հիմնական զեկուցող Դավիթ Հարությունյանի խոսքից պարզ դարձավ, որ հանրապետականների մտահոգությունները արտացոլող առաջարկները չեն ընդունվել: Իսկ ՀՅԴ խմբակցությունը առաջին ընթերցմամբ կողմ էր քվեարկել, քանի որ խոստում էր ստացել, թե այդ առաջարկները կարելի է դեռ ընդգրկել փաթեթում: Առաջարկներն ընտրական մտահոգություններ էին փարատելու, իսկ եթե ամրագրվեր փաթեթը հունիսի 1-ից ուժի մեջ մտցնելու հանրապետականների առաջարկը, նրանք ավելի հանգիստ կվերաբերվեին որոշ դրույթների: ՀՅԴ-ական Սամվել Նիկոյանը շարունակում էր պնդել, որ ՀՀ-ում իշխանությունների գործունեության պատասխանատվությունը պետք է կրի նա, ով ձեւավորում է իշխանությունը. չի կարելի դրսում լինել-ձեւավորել մի իշխանություն, որի համար պատասխանատվություն կրեն ուրիշները: Եվ հիմնական զեկուցողին դիմելով՝ նա հույս ուներ, թե դեռ կարելի է այդ խնդիրները քննարկել, դեռ ժամանակ կա օրենքը շատ ավելի լավ տեսքի բերելու:

Թեեւ հարակից զեկուցող Գեղամ Մանուկյանը էմոցիոնալ ձեւակերպում արեց, թե այս օրենքի քվեարկության ժամանակ ոչ միայն պատգամավորներն են նայելու քվեարկության վահանակին, այլ նաեւ աշխարհի հայությունը, անգամ փաթեթի մասին առաջին անգամ արտահայտվող Ռաֆիկ Պետրոսյանը, շտապողականությունը որպես թերություն նշելով՝ ընդհանուր առմամբ գովեց փաթեթը, սակայն ակնհայտ էր, որ փաթեթն այսօր առավոտյան քվեարկություններից չի լինելու, քանի որ քննարկումը շարունակվելու է, իսկ օրվա երկրորդ կեսին արդեն խորհրդարանը քվորումի խնդիր կարող է ունենալ: Այս ձգձգման մեջ միտումնավորության երանգ խորհրդարանի միջանցքներում կարելի էր որսալ: Եվ ընդհանրապես՝ այսուհետեւ խորհրդարանի նիստերը կարող են չգումարվել, այսինքն՝ առայժմ երկքաղաքացիության օրենք դեռ կարող ենք չունենալ: Տեսնենք:

Մ. Խ.

Արկադի Ղուկասյանը վերահաստատել է նախագահի չառաջադրվելու իր մտադրությունը

1-ին էջից

Սակայն որոշ լրատվամիջոցների եւ քաղաքականություն անող տարրերի համար ԼՂՀ նախագահի մեկ հայտարարությունը բավարար չէր: Ըստ երեւույթին նրանք գտնում են, որ նախագահը պատրաստ է գրեթե ամեն օր հաստատել իր հրաժարումը առաջադրվելուց՝ իրենց զրպարտություններով հրահրելով նրան նման քայլերի: Անշուշտ, կարելի էր անուշադրության մատնել այդ անձանց անվայել վարքը, եթե նրանք իրենց գործողություններով չշարունակեին վնաս հասցնել մեր հանրությանը:

Ինչեր միայն չեն մոգոնում այդ մարդիկ նախագահին զրպարտելու համար: Մեր պետությունում եւ նրա սահմաններից դուրս յուրաքանչյուր իրադարձություն, որն անմիջականորեն առնչվում է իմ անվանը, նրանց կողմից մատուցվում է որպես պետության ղեկավարի ընտրություններին նորից մասնակցելու իբր գործող նախագահի թաքուն մտադրության մասին:

Մինչդեռ ինձ ամեն օր դիմում են ԼՂՀ շարքային քաղաքացիներ, տարբեր քաղաքական եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ, պետական ծառայողներ, խորհրդարանի պատգամավորներ, մեր հայրենակիցներ Հայաստանից, ուրիշ երկրներից, Արցախի արտասահմանյան բարեկամները, ինչպես նաեւ արտերկրի հայտնի դիվանագետներ, քաղաքական գործիչներ, քաղաքագետներ, բարերարներ՝ խնդրելով առաջադրել իմ թեկնածությունը առաջիկա նախագահական ընտրություններում, քանզի մեր ժողովրդի կողմից ընդունված ԼՂՀ սահմանադրությունը երկրի գործող ղեկավարին ընձեռում է նման հնարավորություն: Սակայն իրեն հարգող նախագահը չի կարող այսօր մի բան ասել, վաղը՝ այլ բան: Խորին երախտագիտություն հայտնելով մեր հանրապետության բոլոր քաղաքացիներին եւ արտասահմանյան բարեկամներին, որոնք պաշտպանում են իմ վարած ներքին ու արտաքին քաղաքականությունը եւ անկեղծորեն ցանկանում այսուհետեւ ինձ տեսնել նախագահի պաշտոնում, նորից եմ հայտարարում, որ մտադիր չեմ առաջադրվելու ԼՂՀ նախագահի պաշտոնի համար:

Այդուհանդերձ, իմանալով քաղաքական չարաշահողների ու նրանց սպասարկող լրատվամիջոցների պահելաձեւը, ես գրեթե վստահ եմ, որ իմ այս դիմումը նույնպես վերջ չի դնի այդ թեմայի շուրջն անառողջ խոսակցություններին: Այստեղ արդեն ոչինչ չես կարող անել. այս դեպքում արդեն կարծես թե գործ ունենք անբուժելի հիվանդության հետ: Ես պարզապես խղճում եմ այդ մարդկանց:

Կրկնում եմ, ինձ համար չկա եւ չի կարող լինել ավելի թանկ արժեք, քան իմ հայրենիքի՝ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության բարձր միջազգային հեղինակությունը, առանց որի հնարավոր չէ ԼՂՀ ճանաչումը միջազգային հանրության կողմից», նշված է դիմումի մեջ:

Կ. Գ.

Ստեփանակերտ

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐԻ ՀԱՇՎԻՆ

«Գազպրոմը» կավելացնի իր մասնաբաժինը «Հայռուսգազարդում» մինչեւ 80 տոկոսի

Ինչպես տեղեկանում ենք «Ռեգնում» լրատվական գործակալությունից, ռուսաստանյան «Գազպրոմ» ընկերությունը մտադիր է ավելացնել իր մասնաբաժինը հայ-ռուսական «Հայռուսգազարդ» ընկերությունում՝ ներկայիս 57 տոկոսից հասցնելով մինչեւ 80 տոկոսի: Հաղորդվում է, որ ռուսաստանյան հսկան իր մասնաբաժնի ավելացումն իրականացնելու է ոչ թե մյուս բաժնետերերի (Հայաստանի կառավարության եւ «Իտերա» ընկերության) բաժնեմասի ձեռքբերման, այլ «Հայռուսգազարդի» կողմից թողարկվելիք բաժնետոմսերի լրացուցիչ փաթեթի գնման միջոցով:

Մեկ այլ լրատվական գործակալության՝ «Արմինֆոյի» թղթակցին «Գազպրոմի» մամլո քարտուղար Սերգեյ Կուպրիանովը ասել է, որ Հայաստանում Իրանի հետ սահմանի մոտ նավթավերամշակման գործարանի կառուցումը «միանգամայն կենսունակ նախագիծ է»: Դա, ըստ նրա, հնարավորություն կտա բավարարել ինչպես Հայաստանի ներքին շուկայի պահանջարկը, այնպես էլ նավթամթերքներ մատակարարել Իրան: Միաժամանակ «Գազպրոմի» ներկայացուցիչը տեղեկացրել է, որ ընթանում է այդ նախագծի հաշվարկման եւ գնահատման փուլը:

Ա. Մ.

ՀՀԿ համամասնական ցուցակում նվազելու է գործարարների, ավելանալու է երիտասարդների եւ կանանց թիվը

«Չեմ կարծում, որ որեւէ մեկի համար անակնկալ կլինի համամասնական ցուցակում իր լինել կամ չլինելը, այդպիսի գնահատականներով էլ կազմվելու է մեր ցուցակը», երեկ «Փաստարկ» ակումբում ասաց Հանրապետական կուսակցության խորհրդարանական խմբակցության քարտուղար Գագիկ Մելիքյանը՝ պատասխանելով **«Ազգի»** հետաքրքրությանը, թե ինչպիսի տրամադրություններ են կուսակցության ներսում համամասնական ցուցակի պատճառով եւ հնարավո՞ր են արդյոք անակնկալներ: Հետո էլ հավելեց, որ կուսակցության համամասնական ցուցակում անհամեմատ նվազեցվել է գործարարների թիվը, բայց ավելացել է երիտասարդների եւ կանանց քանակը: Ազգային ժողովում ընդգրկվելու ցանկություն ունեցող գործարարներին ՀՀԿ խորհրդարանական խմբակցության քարտուղարը խորհուրդ տվեց ընտրություններին մասնակցել մեծամասնական ցուցակով առաջադրվելով, իսկ մի հասվածին էլ խորհուրդ տվեց ընդհանրապես չմասնակցել ընտրություններին, եթե մտածում են, որ պատգամավորական գործունեությունը խանգարում է իրենց գործարարությանը:

Կուսակցության սկսած գործը ավարտին հասցնելու համար Գագիկ Մելիքյանը կարեւորեց իրենց վերընտրման անհրաժեշտությունը: Նա նաեւ վստահություն հայտնեց, որ Հանրապետական եւ «Բարգավաճ Հայաստան» կուսակցությունները խոշոր ուժեր են եւ խոշոր ձայներ են ստանալու խորհրդարանական ընտրությունների ժամանակ, ուստի եւ իրենց ձեռնտու չէ նախընտրական շրջանում ընտրակաշառքներ բաժանելը եւ ամեն ինչ անելու են ազատ եւ արդար ընտրությունների անցկացման համար: Վերոհիշյալ ուժերի հնարավորությունների մասին իր կարծիքը Գագիկ Մելիքյանը բխեցնում է մի շարք սոցիոլոգիական հարցումներից:

Լրագրողներից մեկի տեղեկությանը, թե դպրոցներում շարունակվում է ուսուցիչների կուսակցականացումը, Գագիկ Մելիքյանը պատասխանեց, որ նման բան չկա, եւ այդ ամենն իրենց նկատմամբ նախընտրական սադրանք է. «Եթե մենք մասսայական տեռորով անդամագրեինք, հիմա ընդամենը 65 հազար անդամ չէինք ունենա»: Նա այնուամենայնիվ խոստացավ պարզել, թե իրոք լրագրողի մատնանշած դպրոցում ուսուցիչները կուսակցականացվում են (լրագրողը մատնանշեց թիվ 119 դպրոցը):

ՀՀԿ խորհրդարանական խմբակցության քարտուղարը ուշադրություն հրավիրեց մի հանգամանքի վրա եւս. «Ընտրությունների ժամանակ իշխանություն եւ ընդդիմություն գոյություն չունի եւ չի կարող ունենալ, քանի որ բոլորը պայքարում են Ազգային ժողովում տեղ ունենալու համար: Ազգային ժողովում տեղ ունենալուց հետո կձեւավորվի իշխանություն, այդ ժամանակ էլ կձեւավորվի նաեւ ընդդիմություն, իսկ հիմա բոլորս գնում ենք ընտրությունների հավասար պայմաններով»:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՒՈՐԳՅԱՆ

Գագիկ Մխեյանը դուրս եկավ ՕԵԿ-ից

Ազգային ժողովի սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանության հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Մխեյանը կուսակցության շարքերից հեռանալու դիմում է տվել ՕԵԿ-ի նախագահ Արթուր Բաղդասարյանին:

«Ազգի» հետ զրույցում պրն Մխեյանը տեղեկացրեց, որ իր դիմումը մակագրված է եւ ինքն այլեւս ՕԵԿ-ի անդամ չէ: «Իսկ թե ի՞նչն է պատճառը» հարցին պատասխանեց. «Ես ՕԵԿ-ի համամասնական ցուցակով ընտրված պատգամավոր լինելով չէի ցանկանա նախընտրական շրջանում խոսել պատճառների մասին»:

Առաջիկա իր պլանների մասին, թե որ քաղաքական ուժին է անդամակցելու, պրն Մխեյանը խոստացավ որոշում ընդունելուց հետո տեղեկացնել «Ազգին»:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԶ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
ֆաքս 374 10 562863
e-mail: azg@azg.am
azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրեայ լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
Գ տառով յօդուածները գովազդային են, որոնց բովանդակութեան համար խմբագրութիւնը պատասխանատուութիւն չի կրում:
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 374 10 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Թուրքերը ձգտում են վերականգնել Արեւմտյան Հայաստանի պատմական հուշարձանները

Որովհետեւ դրանք շահույթ են խոստանում

Աղթամարի Սբ. Խաչ եկեղեցու վերանորոգման աշխատանքների որակը հիացրել է հայկական ճարտարապետությունը ուսումնասիրող կազմակերպության հայաստանյան գրասենյակի պատասխանատու Սամվել Կարապետյանին: Թերություններ, իհարկե, կան՝ գավթի արեւմտյան ճակատի խաչաքանդակ քարերը ակնհայտ գլխիվայր են դրված, սակայն դրա համար նա մեղավոր է համարում մեզ, որովհետեւ վերանորոգման գլխավոր ճարտարապետը հայ է, կցված է եղել նաեւ հայ հոգեւորական, որոնք պատասխանատու պիտի զգային ամեն քանդակի ճիշտ դիրքի համար: Վերանորոգման աշխատանքները որքան էլ հիացնող են, սակայն չեն սփոփում դրանց թիկունքում առկա քաղաքական գործոնը՝ Արեւմտյան Հայաստանի տարածքում Թուրքիան որոշեց հենց այդ եկեղեցին վերականգնել ոչ թե հայկական ճարտարապետության կոթողը վերջնական ոչնչացումից փրկելու, այլեւ զբոսաշրջիկների նոր հոսք բերելու ակնկալիքով, այսինքն՝ իր իսկ շահերից դրդված: Ասվածը համոզիչ դարձնելու համար նա նշեց. «Աղթամարի տարածքում բազմաթիվ եկեղեցիներ 1960-70-ականներին կամ պայթեցվել են եւ առ այսօր գրիվ եղած մնում են, կամ հույժ կարոտ են նորոգության, բայց որեւէ աշխատանք չի ձեռնարկվում: Սբ. Խաչից ընդամենը 5 կմ հեռու գտնվող Նարեկավանքից հետք անգամ չի մնացել: Պարզապես թուրքերն այդքան համարձակություն չունեցան այդ աշխարհահռչակ ճարտարապետական կառույցին ձեռք տալու, իր արժեքի շնորհիվ այն պահպանվեց ու փրկվեց թուրքական վանդալիզմից: Հիմա նորոգվում է, որովհետեւ աշխարհի բոլոր կողմերից զբոսաշրջիկներ են գնում այնտեղ, թուրքերը մեծ գումար են աշխատում», երեկ «Ուրբաթ» ակումբում ասաց Կարապետյանը:

ՖՈՏՈԼՈՒՐ

Ահա թե ինչու են հայկական հուշարձաններն այսօր արժանանում թուրքերի ուշադրությանը: Արեւմտյան Հայաստանի Սբ. Կարապետ եկեղեցու տեղում առաջացած գյուղի գյուղապետն անցած տարի Սամվել Կարապետյանին ասել է, որ ինքը ձգտում է վանքից մնացած բեկորներով այն վերականգնել, որպեսզի գյուղացիները զբոսաշրջիկներին թան վաճառելով կարողանան ապրել: Դիգորի քաղաքապետը որոշել է Խծկոնքի վանքը նորոգել, որ քաղաքը դառնա զբոսաշրջության կենտրոն: Այլեւ ավելորդ է ասել, որ Արեւմտյան Հայաստանի պատմական հուշարձանները վերականգնելու հիմնական գործոնը տնտեսականն է, սակայն Կարապետյանն այս ամենին նայում է ավելի խորը հայացքով. «Մենք, ըստ էության, այն աստիճանի ենք վերջացած, ջնջված ու մեր երկրում բացակա, որ մեզանից այլեւս վախի նշույլ չունեն ու կարող են հայկական հուշարձանները նորոգել դրանք շահելու համար»:

Նրա բնութագրմամբ, այս ամենի հիմքում այն է, որ «մեր պատկանելությունը շատ ուժեղ չէ մեր իսկ հողի, նախնիների թողած հուշարձանների նկատմամբ, որտեղ էլ դրանք լինեն»:

Հուշարձանների նկատմամբ մեր անհոգի վերաբերմունքը ավելի պատկերավոր դարձնելու համար նա պատմեց, որ Նորավանքը ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հուշարձանների ցանկում ընդգրկելու առաջարկին ընդառաջ Հայաստան ժամանած եվրոպացիների խումբը նույնիսկ Նորավանք չի հասել: Մուտքի մոտ տեսնելով սրճարանային համալիրը, նրանք վարորդին ասել են՝ «մենք այստեղ անելիք չունենք, անմիջապես շրջվիր»: «Նրանց պայմանները շատ խիստ են՝ այսինքն, եթե դուք այդքան հարգանք ունեք ձեր վանական համալիրի հանդեպ, որ մի քանի մետրի վրա սրճարան եք բացել, ինչ երեսով ու պատվով եք ուզում ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի ցանկում ընդգրկվել»:

Բացասականի կողքին Կարապետյանը դրականն էլ է տեսնում. եթե մի քանի տարի առաջ պետբյուջեից ոչ մի լումա չէր հատկացվում հուշարձանների վերականգնմանը, վերջին 2 տարիներին կառավարության ուշադրությունը նկատելի է:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Armavia
Արմավիա

Հատուկ առաջարկ

«Արմավիա» ավիաընկերության կողմից մայրության ու գեղեցկության տոնի առթիվ

Սիրելի կանայք

ՀՀ ազգային ավիափոխադրող «Արմավիա» ավիաընկերությունը սիրով շնորհավորում է Ձեզ գալիք տոնի կապակցությամբ եւ հատուկ Ձեզ համար (կանանց եւ 12 տարեկանից բարձր աղջիկների համար) սահմանել է 20 % տոնական զեղչ «Արմավիա» ա/ը բոլոր ուղղություններով մարտի 8-ից ապրիլի 7-ն ընկած ժամանակահատվածում իրականացվող չվերթերի համար:

Տոմսերը կարող եք ձեռք բերել փետրվարի 21-ից մինչեւ ապրիլի 7-ը:

Տոնական օրերին բացահայտեք աշխարհը «Արմավիա» ավիաընկերության հետ:

Սիրով՝
«Արմավիա» ավիաընկերություն

հասցե՝ Ամիրյան 3 հեռ. 56 48 17, 56 48 05, 56 48 06
հասցե՝ Մաշտոցի 50 հեռ. 58 28 85
հասցե՝ Եկմալյան 1 հեռ. 093 77 17 99
հասցե՝ Սայաթ-Նովա 37 հեռ. 55 05 92, 57 72 73

Լույս կընծայվի երկո՞ւ «Իրավունք»

Նախօրեին «Սահմանադրական իրավունք միություն» (ՍԻՄ) կուսակցության հիմնադիր-նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը հայտարարել էր, որ երեկ տեղի կունենա նախագահության նիստ, որը կորոշի կուսակցության եւ «Իրավունք» թերթի հետագա ճակատագիրը: Սակայն նախագահության նիստը հրավիրել էին փետրվարի 21-ի գիշերը, որտեղ նիստը 8 կետից բաղկացած որոշում է ընդունել: **«Ազգ»-ի** հետ զրույցում ՍԻՄ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը, որին դատարանի վճռով նախօրեին հանձնվեց կուսակցության գրասենյակն ու «Իրավունք» թերթի խմբագրության տարածքը, հաղորդեց նախագահության նիստի ընդունած հիմնական որոշումները:

Նիստը որոշել է ստեղծել կուսակցության հեղաշրջումը ուսումնասիրող, ՍԻՄ-ի կանոնադրական կարգը վերականգնելու եւ նոր համագումար հրավիրելու հարցերով զբաղվող ժամանակավոր հանձնաժողով: Հրանտ Խաչատրյանը հայտնեց, որ լուծարվել է կանոնադրական հիմքերից զուրկ եւ նախագահության որոշումներով չհաստատված «Իրավունքի» խմբագրությունը՝ մինչեւ կանոնադրության հաստատումը, որի համար նախատեսված է 15 օր: Կուսակցության մասով նախագահության նիստը որոշել է կասեցնել Հայկ Բաբուխանյանի, Գեղամ Գրիգորյանի եւ Ժիրայր Մկրտչյանի անդամությունը կուսակցությանը:

Նախագահության նիստի որոշմամբ «Իրավունք»-ի խմբագիր է նշանակվել թերթի լրագրող Փիրուզա Մելիքսեթյանը: ՍԻՄ նախագահն ասաց, որ իրենց լրագրողները մարտական պայմաններում այժմ աշխատում են, եւ իրենք հույս ունեն լույս ընծայել «Իրավունքի» ուրբաթ օրվա համարը: Մեր հարցին, թե ինքը տեղյա՞կ է, որ Հայկ Բաբուխանյանի կողմնակիցները պատրաստվում են այսօրվա համար եւս «Իրավունք» հրատարակել, Հ. Խաչատրյանը պատասխանեց, որ նման խոսակցություններ ինքն էլ է լսել, բայց իրեն այլեւս չեն հետաքրքրում այդ մարդիկ:

Հակառակ կողմից, երեկ Հայկ Բաբուխանյանի, Հովհաննես Գալաջյանի, Արգինե Հարությունյանի, Ռուսլան Թաթոյանի, Քերոբ Սարգսյանի, Թագուհի Թովմասյանի, Լիլիթ Եղիազարյանի եւ Ռուզան Ավոյանի ստորագրությամբ հայտարարություն էր տարածվել, որտեղ մեկ անգամ եւս անդրադարձ է արվում ՍԻՄ կուսակցության շուրջն ստեղծված պատմությանն ու «Իրավունք» թերթին: Հայտարարության հեղինակները թեեւ չէին կարողացել նշել, թե երբ լույս կտեսնի իրենց հաջորդ համարը, սակայն հավաստիացրել էին, որ ձեռնարկում են բոլոր անհրաժեշտ միջոցները հնարավորինս շուտ իրենց «Իրավունքը» լույս ընծայելու համար: Այնուամենայնիվ երեկ համառորեն լուրեր էին պտտվում, որ այսօր Հայկ Բաբուխանյանն ու նրա կողմնակիցները կտպագրեն իրենց թերթը: Այսինքն՝ չի բացառվում, որ առաջիկայում մամուլի ցուցահանդեսում ներկայանան միանգամից երկու «Իրավունքներ»:

Հարկ է հայտնել, որ հայտարարությունից ժամեր անց պարզաբանում տվեց «Իրավունքի» լրագրող Թագուհի Թովմասյանը: «Այսօրվա մամուլում հրապարակված «Իրավունք» թերթի խմբագրակազմի հայտարարության տակ անունս ազգանունս հայտնվել է առանց իմ իմացության: Ընդգծում եմ, որ ես այդ հայտարարության համահեղինակը չեմ, չեմ ստորագրել այդ փաստաթղթի տակ»:

ԳՈՀԱՐ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

Հայաստանում արգելվեց թռչնամսի ներկրումը Մոսկվայի մարզից

1-ին էջից

Ոչ միայն թռչունների, այլեւ ինքնաթիռների ու մեքենաների միջոցով վարակի տարածման գոնե տեսական հնարավորություն առկա է Մոսկվայից, Վրաստանից, Թուրքիայից: Դեռ անցած տարվա ապրիլից մեր կառավարությունը հատուկ որոշմամբ հաստատեց թռչնագրիպի հավանական ներթափանցման դեմ կանխարգելիչ պայքարի ծրագիր, որն առ այսօր իրականացվում է: Սահմանային բոլոր հսկիչ կետերում երկիր մտնող տրանսպորտային փոխադրամիջոցները հատուկ նյութերով ախտահանվում են: Լայնածավալ մոնիտորինգ է իրականացվում ռիսկային շրջանների բոլոր թռչնաֆաբրիկաներում, վերահսկվում են վայրի թռչունների երամներն ու նրանց բնադրավայրերը: Սատկած եւ որսած թռչունները տեղափոխվում են լաբորատորիա, փորձաքննության ենթարկում: Արագ ախտորոշման թեստերի միջոցով, որոնք սկսել են կիրառել դեռ անցած տարվանից, 10-15 րոպեի ընթացքում հնարավոր է դաշտային պայմաններում ստուգել վարակի առկայությունը: Շարժական 2 լաբորատորիաներ աշխատում են նաեւ դաշտային պայմաններում՝ չվող թռչունների ոչ մի անկում աչքից բաց չթողնելու համար: Հիշեցնենք, որ անցած տարվանից մինչ օրս կանխարգելիչ նպատակներով արգելվել է վայրի թռչունների որսը, հետազոտական նպատակներով որսում են միայն կասկածելի թռչուններ:

Անցած տարի կանխարգելիչ միջոցառումների շրջանակում նույնիսկ տնային հավերի պատվաստումներ իրականացվեցին հանրապետության մարզերում, այս տարի չեն իրականացվի, որովհետեւ պատվաստումն անցած տարի նաեւ համեմատաբար թույլ թռչունների անկումների պատճառ դարձավ:

Փետրվարից սկսվել է թռչունների չուի եռուն շրջանը, որ կշարունակվի մինչեւ մայիսի վերջը: Ողջ գարնան ու ամռան ընթացքում մեր երկիրն օտար թռչունների համար եւ բնադրավայր ու ձվադրավայր է, եւ կարճատեւ հանգստի իջեւան: «Անկանխատեսելի է, թե հատկապես որ երկրից կարող են Հայաստան գալ այդ թռչունները, վտանգը միշտ կա, քանի վիրուսը կա աշխարհում», ասում է կենսաբանական գիտությունների դոկտոր Մարտին Ադամյանը:

Իսկ Գրիգոր Բադյանը կարծում է, որ թռչնագրիպը շարունակում է շրջանցել Հայաստանը, որովհետեւ մեր երկիրը սահմանակից չէ ծովերի, օվկիանոսների, իսկ վարակը հիմնականում տարածվում է վայրի ջրլող թռչունների միջոցով: Երկրի ներսում փոքր են ջրային տարածքները, եւ վայրի թռչունների ավելի քիչ քանակ է այցելում մեզ, իսկ «շատ քիչ քանակից էլ շատ քիչ է վարակի տարածման հավանականությունը: Մենք տիրապետում ենք իրավիճակին, եւ ոչ մի կարգի խուճապի կարիք չկա, ինչպիսին եղավ անցած տարի», հավաստիացնում է տեսչության պետը:

Վաղը Երեւանում կբացվի հատուկ ախտորոշիչ լաբորատորիա, որը կզբաղվի բացառապես թռչնագրիպի եւ նրա ենթատեսակների հայտնաբերմամբ: Ընդ որում, ախտորոշման ճշգրտությունը երաշխավորված է ամենաարդիական նոր սարքավորումներով: Լաբորատորիան կահավորել եւ համապատասխան նյութերով ու ախտահանիչներով ապահովել է ԱՄՆ միջազգային զարգացման գործակալությունը:

Կենսաբանական գիտությունների դոկտոր Մարտին Ադամյանի բացատրությամբ, թռչնագրիպի H5N1 վիրուսը մեր ժողովրդի ասած նույն «չումայաք»-ի (ժանտախտ) մուտացված տեսակն է, որ դարձել է մարդու համար ագրեսիվ շտամ:

Այն անկայուն է դառնում միայն դրական ջերմաստիճանների դեպքում:

Գիտնականը խորհուրդ է տալիս ուշադիր լինել նաեւ մայրաքաղաքի թռչունների՝ ագռավների ու աղավնիների նկատմամբ: Ցամաքային թռչուններից վարակի տարածման օրինակներն ավելի քիչ են աշխարհում, բայց Երեւանում աղավնիների ու ագռավանմանների (կաչաղակներ, սերմնաքաղներ) մեծ քանակ կա, որոնք ամեն օր սահմանախախտումների (ամեն օր կարող են գնալ, օրինակ, Թուրքիա, այն շրջանները, ուր վարակ կա, եւ վիրուսը ներկրել Երեւան) միջոցով են իրենց կերակուրը հայթայթում: Թռչնաբանների հաշվարկներով, «Արմենտել» տանիքում, օրինակ, արդեն տասնամյակներ 700 զույգ աղավնի է բնադրում: Ագռավանմանների հոծ խմբերի բնադրավայր է խորհրդարանի տանիքը, պուրակը:

Աշխարհում արդեն թռչնագրիպից մահացել է 200 մարդ, իսկ միլիոնավոր թռչուններ ոչնչացվել են: Սա իսկական էկոլոգիական աղետ է նախ եւ առաջ տնային ու վայրի թռչունների համար:

Փոփոխություններ «Ջվարթնոց» մաքսատանը

Ինչպես տեղեկացանք մաքսային պետական կոմիտեի (ՄՊԿ) լրատվական ծառայությունից, «Ջվարթնոց» տարածաշրջանային մաքսատան ղեկավար կազմի մի շարք աշխատակիցների աշխատանքից հեռացման պատճառը նրանց առջեւ դրված խնդիրների ոչ պատշաճ մակարդակով իրականացումն է: Ըստ լրատվական ծառայության, այս տարի ծրագրված է ՀՀ պետական բյուջե հավաքել 180,1 մլրդ դրամի մաքսային մուտքեր: Նման բարձր ցուցանիշների ապահովման պայմաններում առանձնահատուկ կարեւորություն են ստանում վարչարարության կատարելագործումն ու բոլոր տարածաշրջանային մաքսային մարմինների գործունեության արդյունավետության բարձրացումը: Այդ նպատակով «Ջվարթնոց» տարածաշրջանային մաքսատանն իրականացվել են կառուցվածքային փոփոխություններ եւ մի շարք ղեկավար աշխատակիցներ ազատվել են աշխատանքից: «Ջվարթնոց» օդանավակայանի տարածաշրջանային մաքսատան նախկին պետ Կարեն Ջանոյանի փոխարեն նոր պետ է նշանակվել Արմեն Ստեփանյանը:

Սպանություն

Փետրվարի 20-ին ոստիկանության Շենգավիթի բաժնում անհայտ քաղաքացուց ահազանգ է ստացվել, որ Չեխովի փողոցի 54 շենքի թիվ 4 բնակարանում սպանություն է կատարվել: Դեպքի վայր մեկնած օպերատիվ-քննչական խումբը պարզել է, որ Սուսաննա Գրիգորյանը (ծնված 1964 թ.) համատեղ ապրել է թոշակառու Սեդրակ Մելքոնյանի (ծնված 1929 թ.) նշված բնակարանում եւ խնամել նրան: Փետրվարի 20-ին ժամը 18.30-ի սահմաններում Ս. Գրիգորյանը, դեռեւս չպարզված հանգամանքներում, տանը, խոհանոցային դանակով, ենթադրաբար, մի քանի անգամ հարվածներ է հասցրել Սեդրակ Մելքոնյանի մարմնի տարբեր մասերին եւ սպանել նրան: Դեպքի առթիվ Շենգավիթի համայնքի դատախազությունում հարուցվել է քրեական գործ: Սուսաննա Գրիգորյանը որպես կասկածյալ ձերբակալվել է:

Նախաքննությունը շարունակվում է:

Մ. ՄԻԿԱՅԵԼՅԱՆ

Ծնելիության, բնական աճի վերարտադրության խնդիրը մեծապես տուժեց վերարտադրողական տարիքի հայ տղամարդկանց արտահոսքով: Ներգաղթի հակադարձ ալիք առաջացնելու, մեր տղամարդկանց հետ կանչելու ու հրապուրելու համար մեր երկիրը դեռեւ լիարժեք հնարավորություններ ու միջոցներ չունի: Դեռ աշխատատեղերի պակասը մեծ է, իսկ եթե թափուր աշխատատեղեր կան էլ, դրանց մասին ինֆորմացիան հաճախ անհասանելի է նրանց: Դեռ դրսում շարունակում է տիրապետող մնալ Հայաստանում որեւէ գործ դնելու անհնարինության համոզմունքը, որ պարագայում նույնն ասել չենք կարող, առավել եւս, որ այս նորության կոչն ուղղված է մեր ազգակիցներին, որոնց միջոցով փորձում ենք մեր ժողովրդագրական արդեն տագնապալի դարձած խնդիրը լուծել: Մենք մեծ սփյուռք ունենք, եւ նոր, եւ հին գնացածներից շատերը կլինեն, ովքեր ցանկություն կունենան մշտական բնակության իրավունք ստանալու Հայաստանում՝ միաժամանակ չկորցնելով այլ երկրի իրենց քաղաքացիությունը: Այժմ կառավարությունում մշակվում են 1,5 տասնյակից ավելի ենթաօրենսդրական ակտեր՝ օրենքի գործնական կիրառումն ապահովելու համար:

վարձատրվող աշխատանք են կատարում, ոչ թե ներդնողներ են), մտցվում է աշխատանքի թույլտվության համակարգ: Կարեւոր սկզբունքն այն է, որ թափուր աշխատատեղն առաջնահերթության կարգով տրվելու է մեր քաղաքացուն, հետո միայն օտարերկրացուն: Հատկապես մեր սպասարկման ոլորտում այսօր օտարերկրացիների մի մեծ զանգված գրավել է աշխատատեղերը, եւ դա տեղացի գործազուրկների բանակի առկայությամբ: Զարմանալի է, բայց փաստ, որ այսօր վարձատրվող աշխատանքի դաշտում շատ երկրների քաղաքացիների համար Հայաստանը գայթակղիչ է դարձել: Ըստ

Green Card հայկական տարբերակով

Պետությունը միաժամանակ աշխատաշուկան փորձում է պաշտպանել օտարերկրացիների հոսքից

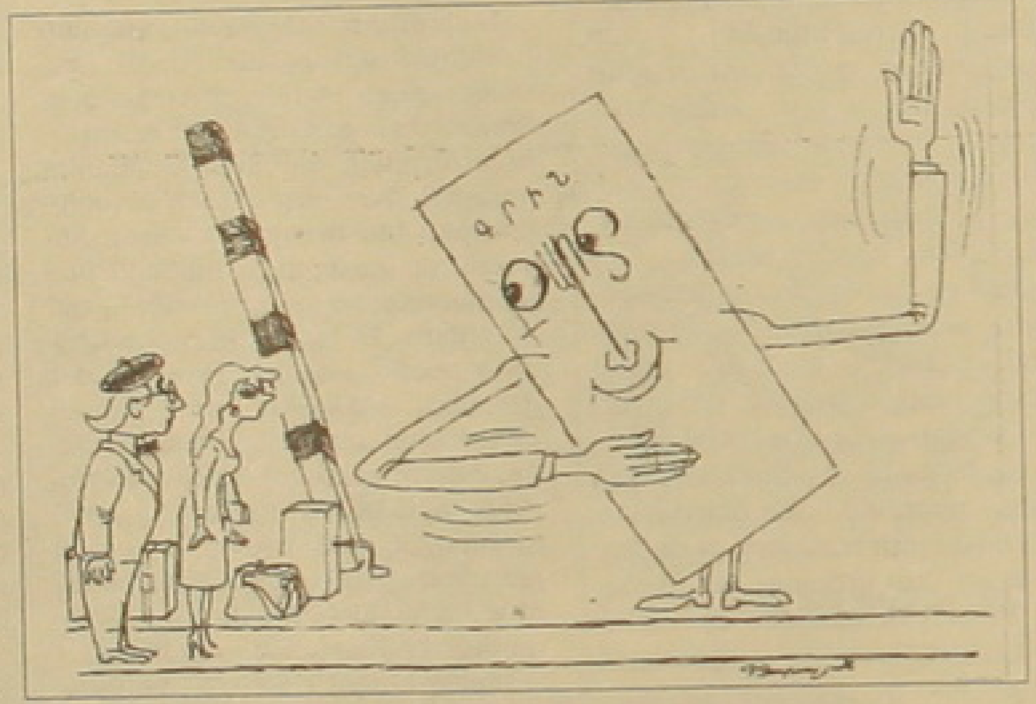

ռոլիեստեւ պետությունը դարձել է կլանների երկիր: Նույնիսկ այսպիսի տրամադրությունների առկայության պայմաններում մեր երկիրը փորձում է ներգաղթ իրականացնելու առաջին երկչոտ քայլերն անել: Իհարկե, այն մոդելը, որ նախատեսվում է կիրառել, երբեք այնպիսի արդյունք չի տա, ինչպես եղավ 40-ական թվականներին, հայրենադարձության մեծ հոսքի ժամանակ, երբ 110 հազար մարդ վերադարձավ հայրենիք:

Այն ժամանակ երկիրը կարող էր նրանց մի կերպ տրամադրել կացարան եւ աշխատանք: Այսօր նույնն ակնկալել, երբ փախստականների հոծ զանգված ու աղետի գոտի կա, իրատեսական չէ: Բայց ներգաղթի (ոչ թե քաղաքացիների վերադարձի) միտված քայլեր կատարվում են: Բառացիորեն վերջերս, հունվարին հանրապետության Նախագահը հաստատեց «Օտարերկրացիների մասին» օրենքը, որով առաջին անգամ Հայաստանում սահմանվել է մշտական կացության կարգավիճակ օտարերկրացիների համար, մոտավորապես ինչպես ամերիկյան green card-ն է սահմանում:

Երկուսն էլ տալիս են մշտական բնակության եւ աշխատելու իրավունք, միայն թե ամերիկացիները նույն բանն անում են վիճակախաղի սկզբունքով, քանի որ ողջ աշխարհում չափազանց մեծ է ԱՄՆ ընկնել ցանկացողների թիվը: Մեր

Հիշեցնենք, որ դարձյալ վերջերս Ռուսաստանը եւս ընդունել է նմանօրինակ օրենք, որ կանչի յուրահատուկ հրավեր է ոչ միայն ռուս, այլեւ ընդհանրապես ռուսալեզու եւ այս մշակույթին լավատեղյակ անձանց:

Օտարերկրացիների մասին մեր օրենքը մի ուշագրավ նորույթ եւս ներկայացնում է: Օրենքի չորրորդ գլուխը վերաբերում է Հայաստանում օտարերկրացիների աշխատանքային գործունեությանը: Մեր երկրում առաջին անգամ օտարերկրացիների համար (կապ չունի, ծագումով հա՞յ են, թե ոչ, եւ որոնք Հայաստանում

նոր կարգի, գործատուն նախապես թույլտվություն պիտի ստանա լիազոր մարմնից, եթե ուզում է օտարերկրացու հրավիրել աշխատանքի: Ընդ որում, նա համապատասխան տեղեկանք է ներկայացնելու նաեւ զբաղվածության ծառայությունից, որ տվյալ աշխատատեղի համար տեղացի հավակնորդներ չկան:

Օրենքը հավանաբար կսկսի գործել մայիսից: Այս պահին մշակվում են դրա կիրառումն ու ընթացակարգային հարցերի կանոնակարգումն ապահովող ենթաօրենսդրական ակտերը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Իրավունքների պաշտպանությունից դեպի դրանց պաշտպանվածություն

Եթե մի երկրում աղքատության ցուցանիշն այսքան բարձր է, դա արդեն իսկ նշանակում է, որ այստեղ մարդու, քաղաքացիների սահմանադրական որոշակի իրավունքներ (աշխատանքի, բնակարանային պայմանների եւ այլն) բավարար պաշտպանված չեն ու ավելի շատ դեկլարատիվ բնույթ ունեն: **«Ազգի»** թղթակցի հետ զրույցում այս մասին նշեց Ա. Դ. Սախարովի անվան հայկական իրավապաշտպան կենտրոնի Շիրակի տարածաշրջանային մասնաճյուղի ղեկավար **Սեյրան Մարտիրոսյանը**: Նրա գնահատմամբ՝ գուցե դա պայմանավորված է նաեւ բավարար քաղաքական կամքի բացակայությամբ, ինչպես որ, օրինակ, կոռուպցիայի դեմ մենաշնորհների դեմ պայքարը կա, բայց արդյունքը չենք տեսնում:

Իրավապաշտպան հասարակական կազմակերպություններն այսօր նկատելի դեր են սկսել կատարել մեր երկրում քաղաքացիների տարբեր իրավունքների պաշտպանության կամ դրանց աջակցման գործում: Արդեն մեկ տասնամյակից ավելի գործող Շիրակի տարածաշրջանային մասնաճյուղը միայն անցյալ տարի անվճար իրավաբանական խորհրդատվություն է մատուցել 1613 քաղաքացիների եւ իրավաբանական անձանց, փաստաբանական աջակցություն է ցուցաբերել տարբեր դատական ատյաններ ուղղված 38 հայցադիմումների ու դիմումների կազմմանը, մասնակցել 77 դատական գործերի քննությանը: Բոլոր մակարդակների պետական մարմիններին հասցեագրվել են 67 դիմումներ, հայտարարություններ, հարցումներ, միջնորդագրեր, ստացվել է 56 պատասխան: Սակայն շահերի ուղղակի պաշտպանությունը կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղություններից միայն մեկն է: Այստեղ հատկապես կարեւորում են լուսավորչական գործունեությունը, մարդկանց, հասարակության տարբեր շերտերի ուսուցմամբ ու իրազեկմամբ նրանց իրավագիտակցության մակարդակի բարձրացումը, որի դեպքում իրավունքներն առավել պաշտպանված են:

Ի վերջո՝ կենտրոնը հետեւողական աշխատանք է կատարում տարածաշրջանում ժողովրդավարական ինստիտուտների զարգացմանը, քաղաքացիական հասարակության կառուցմանն աջակցելու ուղղությամբ: Վերջին 2-2,5 տարում նրա աջակցությամբ ստեղծվել են 30-ից ավելի ՀԿ-ներ, հիմնականում՝ համայնքային ուղղվածության: «Մենք հատկապես կարեւորում ենք, ասաց Ս. Մարտիրոսյանը, որ դրանք գործեն փոքր համայնքներում, որտեղ դեռ կայացած չէ նաեւ տեղական ինքնակառավարման համակարգը»: Կազմակերպությունն այդ ՀԿ-ներին օգնել է ոչ միայն գրանցվելու, այլեւ առաջին քայլերը կատարելու, մարդկային, տեխնիկական խնդիրները լուծելու եւ այլ հարցերում: Իրենք նաեւ ռեսուրս կենտրոն են 20-ից ավելի ՀԿ-ների համար, այդ թվում՝ Լոռու ու Տավուշի մարզերից, նրանց մատուցում են ուսուցման, խորհրդատվական, տեղեկատվական եւ տեխնիկական ծառայություններ: 2002 թվականից գործում է մասնաճյուղի Քաղաքացիական հասարակության դպրոցը՝ իրավական, ՀԿ ղեկավարում-կառավարում եւ մոնիտորինգի ու շահերի պաշտպանության ուսումնական դասընթացներով:

Սախարովի անվան իրավապաշտպան կենտրոնի Շիրակի տարածաշրջանային մասնաճյուղն այս տարի զգալի աշխատանք է ծրագրել նաեւ ՀՀ ընտրական օրենսգրքի դրույթներին ու ընտրական կարգին հասարակության իրազեկման, դիտորդների ուսուցման, նախընտրական քարոզչության մոնիտորինգի, ինչպես եւ Հազարամյակի մարտահրավերներ ծրագրի իրականացման հասարակական վերահսկողությանն աջակցելու ուղղությամբ:

ԳԵՂԱՄ ՄԿՐՏՉՅԱՆ,
Գյումրի

Սպանության շահարկումը անկախ Դինքի դավանանքից, նողկալի արարք է

Փետրվարի 19-ին լրացավ «Ակօս»-ի գլխավոր խմբագիր Հրանտ Դինքի սպանության 30-րդ օրը: Չնայած սպանությունը մինչեւ վերջ բացահայտելու վարչապետ Էրդողանի հավաստիացումներին, որը «սուրբ պարտականություն» է համարել բացահայտումը, առայժմ որեւէ հիմք չկա ենթադրելու, որ դա կբացահայտվի: Մինչդեռ կալանված են մարդասպանը, պատվիրատուն եւ սպանության կազմակերպիչները:

Ավելին, առ այսօր չեն դադարում սպառնալիքների հասցեագրումը «Ակօսի» խմբագրություն, ոտնձգությունները Պոլսո հայկական եկեղեցիներին, եւ շարունակ խախտվում է համայնքի անդորրը: Այս ամենը ավելի քան անտանելի է դարձնում իբրեւ կրոնապետ թուրքահայ համայնքի համար պատասխանատվություն կրող Մեսրոպ Բ Մութաֆյան պատրիարքի իրավիճակը: Սարսափելին թերեւս այն է, որ Հրանտ Դինքի սպանությունից հետո ամենապատիվ պատրիարքն ինքն է դարձել սպառնալիքի թիրախ: Այս պայմաններում նա հայկական եկեղեցիների դեմ կատարվող ոտնձգություններին դիմակայելիս եւ համայնքի հոգսերով զբաղվելիս ստիպված զբաղվում է նաեւ Հրանտ Դինքի սպանության չարանենգ շահարկումներով:

Դինքի սպանությունից հետո ոմանք տարածել էին, թե նա աթեիստ էր, իսկ «Թուրք ուղղափառների պատրիարքարանը» ի դեմս մամուլի խոսնակ տկն Սեւգի Էրեներոլի, «Թերջուման» թերթին հայտարարել էր, որ հանգուցյալը բողոքական էր, նրա թաղումը հայ ուղղափառների «Բալըքլը» գերեզմանատանը համարել էր կազմակերպված ծուղակ, որն իբր հայկական սփյուռքն էր լարել, ապա եւ ավելացրել. «Դինքին սպանել է հայկական սփյուռքին թիկունք տվող ուժը»:

Մութաֆյան պատրիարքը այս շահարկումներին հունվարի 24-ին պատասխանել է Պոլսո հայոց պատրիարքարանի բանբեր «Լրաբերի» կայքէջում, իսկ հունվարի 29-ին «Էնի շաֆաք» թերթին տված հարցազրույցում: Մեսրոպ սրբազանը Դինքին աթեիստ դարձնելու նկրտումների առնչությամբ թղթակցին ասել է. «Ցավոք, ոմանք այդպիսի խոսակցություններ են տարածել: Սակայն հունվարի 21-ին, երբ այցելեցի հանգուցյալի բնակարան, տկն Ռաքելն ինձ ասաց. «Ես գիտեմ, որ Հրանտի տեղը Արարչի մոտն է, որովհետեւ նա Հիսուս Քրիստոսին համարել էր իր փրկիչն ու Աստվածը»: Ես այդ մասին նշեցի թաղման արարողությանը, ընդգծելու համար, որ նա ի տարբերություն այլ ծախակողմյանների աթեիստ չէր»:

Ինչ վերաբերում է սպանությունը շահարկելու համար հանգուցյալ Դինքին հետմահու բողոքական դարձնելու թուրք-ուղղափառների պատրիարքարանի խոսնակ Էրեներոլի նկրտումներին, ապա Մութաֆյան պատրիարքը դրանց առնչությամբ «Լրաբերի» կայքէջում եւ «Էնի շաֆաքում» տվել է հետեւյալ սպառիչ պատասխանը. «Այս կինը հորիզոնում մնալու համար սովորաբար եւ ծայրահեղ ազգայնամոլ հայացքներով ջանում է զբաղեցնել մամուլի էջերը: Նա աշխարհում որեւէ եկեղեցու կողմից չճանաչված տարօրինակ այս պատրիարքարանի խոսնակի կարգավիճակը օգտագործում է Թուրքիայի քրիստոնյա փոքրամասնություններին վարկաբեկելու նպատակով: Այս տիկնոջ արածը թյուրիմացություն է: Հանգուցյալ Հրանտ Դինքի հայրն ու մայրը մեր համայնքի անդամներն էին: Ճիշտ է, որ Հրանտ Դինքը սովորել է նաեւ հայ բողոքական վարժարանում, սակայն դա զարմանալի չէ, հայ կաթոլիկների կամ հայ բողոքականների դպրոցում սովորելը ամենեւին չի ենթադրում, որ մեր համայնքի երեխաները դրանով դավանափոխ են լինում: Եթե Հրանտ Դինքը նույնիսկ բողոքական կենսաձեւ վարեր, միեւնույնն է, նա հայ ուղղափառ էր: Հետեւաբար միանգամայն բնական էր նրա հուղարկավորության կազմակերպումը մեր պատրիարքարանի մայր եկեղեցում, կազմակերպման համար պատրիարքարանի եւ համայնքի բոլոր հնարավորությունների օգտագործումը եւ աճյունի թաղումը ընտանեկան գերեզմանում: Ընդ որում, հանգուցյալի ընտանիքի անդամները եւս ցանկացել են, որ հուղարկավորությունը կատարվի պատրիարքարանի մայր եկեղեցում, իսկ աճյունը թաղվի «Բալըքլը» գերեզմանատանը, որտեղ թաղված են Դինքի հայրն ու մայրը: Հետեւաբար այսպիսի նկրտումներով Սեւգի Էրեներոլը անարգում է սգի մեջ գտնվող ընտանիքին: Պետք է ներողություն խնդրի: Ավելին, նա անարգելուց զատ փորձել է նաեւ քաղաքական արկածախնդրության մեջ ներքաշել այս դատապարտելի սպանությունը: Արարքը նողկալի է, նա պետք է ամաչի իրենից»:

Մեսրոպ Բ Մութաֆյան պատրիարքի «Թուրք ուղղափառների պատրիարքարանի» խոսնակ Էրեներոլին հասցեագրած ամոթանքը առավել եւս պետք է վերաբերի Հայաստանի ավետարանականների առաջնորդ վերապատվելի Ռընե Լեւոնյանին: Այն պարզ պատճառով, որ եթե խոսնակը Հրանտ Դինքի սպանությունը շահարկելու համար հետմահու նրան կամայականորեն բողոքական է դարձրել, ապա վերապատվելին հանգուցյալի հուղարկավորությանն է մասնակցել, որ դարձնի «իրենց եկեղեցու անդամ»: Այսինքն, եթե Հրանտ Դինքին ավետարանական դարձնելու միտում չունենար, ապա Ռընե Լեւոնյանը ոչ Թուրքիա կգնար մասնակցելու Հայ առաքելական եկեղեցու անդամ մեր հայրենակցի հուղարկավորությանը, ոչ էլ Երեւանում կհայտարարեր Դինքի, իբր ավետարանական լինելու մասին:

Սպանությունը, անկախ սպանվողի դավանանքից, նողկալի արարք է: Դա ավելի քան նողկալի է դառնում, երբ որեւէ հոգեւորական հուղարկավորությանը մասնակցում է սպանությունը շահարկելու նկատառումով: Թերեւս ավետարանականների առաջնորդ Ռընե Լեւոնյանի արարքն այս մասնակցությամբ է գերազանցում Հրանտ Դինքի սպանությունը շահարկող «Թուրք ուղղափառների պատրիարքարանի» խոսնակ Էրեներոլի արարքի ստորությանը:

Հ. ՉԱԼԵՅԱՆ

Ամերիկահայ ուսանողները ձգտում են դեպի Հայաստան

Ամերիկահայ երիտասարդների «Վասն հայրենյաց» խմբի անդամ **Նելլի Մարտիրոսյանից** ստացված հաղորդագրությամբ, Մ. Նահանգների եւ Կանադայի 67 համալսարաններում սովորող ավելի քան 180 հայ ուսանողներ փետրվարի 3-4-ը Նյու Յորքի Կոլումբիա համալսարանում անցկացրել են «Ուսանողների դերը հայաստանյան զարգացումներում» խորհրդաժողովը՝ Կոլումբիա համալսարանի հայկական կենտրոնի եւ Հայ բարեգործական ընդհանուր միության հովանավորությամբ:

Ուսանողները խոսացել են ամեն կերպ օգնել խորհրդաժողովում ձեւավորված աշխատանքային խմբերի անդամներին, ակնկալելով նաեւ Հայաստանում եւ սփյուռքում գործող կազմակերպությունների հովանավորությունը: Կազմակերպչական կոմիտեի ղեկավար **Լեւոն Բաղրամյանը** նշել է, որ փորձում են սփյուռքահայ ուսանողության ուշադրությունը հրավիրել Հայաստանի զարգացման հեռանկարների ու առկա դժվարությունների վրա: «Մենք դեռ պետք է շատ ավելին անենք: Եթե Հայաստանը պիտի դառնա ծաղկուն, զարգացած ու ժողովրդավար երկիր, ապա սփյուռքը շատ ավելին պետք է անի, քան այսօր», ասել է նա:

Ռ. Պ.

ԱԶԳ **Միջազգային**

Անկարան Մեջլիսի երեք պատվիրակություն է գործուղում ԱՄՆ

Դեռեւս փետրվարի 4-ին ծրագրված այդ գործուղումը հետաձգվել էր արտգործնախարար Գյուլի միջամտությամբ

«Ազգը» նախորդ համարում «Կոնգրեսն ավելի կարեւոր խնդիրներ ունի, քան Հայոց ցեղասպանության հարցը» վերնագրով անդրադարձել էր «Վաշինգտոն թայմսի» խմբագրականին, որտեղ ընդգծվում էր, որ Թուրքիայի դեմ թշնամաբար տրամադրված հայկական եւ հունական լոբբիստական կազմակերպությունները շատ ավելի մեծ ուժ են Վաշինգտոնում, քան թուրքամետ խմբերը: Ամերիկյան թերթը միաժամանակ նշել է, որ այդ խմբերի հին հաշիվները մաքրելու ջանքերը կարող են վնասել Թուրքիայի հետ համագործակցելու ԱՄՆ-ի հնարավորությանը:

Վնասելու պարագային խնդրո առարկան ԱՄՆ Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովին ներկայացված Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաձեւն է: Իսկ «Վաշինգտոն թայմսը» նախագահ Բուշի վարչակարգի գործունեությունը վերահսկող «Նոր պահպանողականների» խոսափողն է, որոնց ուղղորդում է Իսրայելը:

ԱՄՆ կատարած այցելության ընթացքում բանաձեւը կանխարգելելու պաշտոնական Վաշինգտոնի խոստումները չէին բավարարել Թուրքիայի արտգործնախարարին, ոչ էլ թուրքական զինված ուժերի գլխավոր շտաբի պետին: Իսկ Իսրայելի վարչապետ Օլմերթը Անկարայում երկիմաստ պատասխան էր տվել ԱՄՆ-ի հրեական կառույցների կարողությունները բանաձեւի դեմ օգտագործելու վարչապետ Էրդողանի խնդրանքին: Այնուամենայնիվ Թուրքիան որոշել է իրականացնել խորհրդարանական պատվիրակների գործուղումը ԱՄՆ:

Ինչպես փետրվարի 21-ին նշել է «CNN-Turk»-ը, Թուրքիայի Ազգային մեծ ժողովի՝ Մեջլիսի պատվիրակություններից առաջինը Միացյալ Նահանգներում կլինի փետրվարի 25-ից մարտի 4-ը, երկրորդը՝ մարտի 11-18-ը, իսկ երրորդը՝ նույն ամսվա վերջին շաբաթվա ընթացքում: Պատվիրակությունների կազմում ընդգրկվել են ինչպես Էրդողանի «Արդարություն եւ բարգավաճում», այնպես էլ Բայքալի ընդդիմադիր Ժողովրդահանրապետական կուսակցությունների 15 պատգամավորներ:

Նրանցից թերեւս կարելի է առանձնացնել «հայկական խնդիրներով» զբաղվող նախկին դեսպաններ Օնուր Օյմենին եւ Շուքրյու Էլեքդաղին, որոնք Ժողովրդահանրապետական կուսակցության ներկայացուցիչներ են, ինչպես նաեւ իշխող «Արդարություն եւ բարգավաճում» կուսակցության անդամներ, Մեջլիսի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախագահ Մեհմեդ Դյուլգերին, նախկին դեսպան Յաշար Յաքըշին եւ Էգեմեն Բաղըշին, որը այցելությունների ընթացքում հաճախ է ուղեկցում երկրի վարչապետին:

Դեռեւս չի հստակեցվել Մեջլիսի պատվիրակությունների հանդիպումների ծրագիրը ԱՄՆ-ում: Սակայն վերոհիշյալ աղբյուրի համաձայն, հանդիպումների ընթացքում նրանք առաջ են մղելու Հայոց ցեղասպանության վերաբերյալ Թուրքիայի թեզերը եւ ընդգծելու են, որ թուրքական աղբյուրները բաց են ուսումնասիրողների առջեւ: Ի դեպ, Մեջլիսի առաջին պատվիրակության գործուղումը Մ. Նահանգներ նախատեսվում էր դեռեւս փետրվարի 4-ին: Սակայն Վաշինգտոնից արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի նախազգուշացումից հետո, թե՝ մի եկեք, գործուղումն անժամկետ հետաձգվել էր:

Հ. ՉԱԽՐՅԱՆ

ՊՈՒՏԻՆԻ 3-ՐԴ ՇՐՋԱ՞ՆԸ

Իսկ գուցե սա հայտ է

Ընդունված է քաղաքական կարեւորագույն իրադարձությունները մեկնաբանել լրջմիտ ակադեմիական որակումներով: Սակայն դժվար էր զսպել գայթակղությունը Պուտինի մյունխենյան ելույթի արձագանքները Ռուսաստանը բնորոշելու մեր ժողովրդական հայտնի արտահայտությամբ՝ ռուսների... սիրտը հովացավ: Արդեն տասնհինգ տարի այդ սիրտը մրմռում էր աշխարհաքաղաքական պատմական պարտությունից, երբ բառացիորեն 1-2 տարում հզոր գերտերությունը վերածվեց... զարգացող պետության, երբ ժողովուրդը ականատես էր իր ղեկավարների զիջող, կուլ տվող, նվաստացող, սիրաշահող կեցվածքին ու գործողություններին: Եվ հանկարծ բոլորովին անսպասելիորեն նրբանկատ ու դիվանագետ Պուտինը մարտահրավեր նետեց Արեւմուտքին ու հատկապես ԱՄՆ-ին աշխարհի ու ժամանակակից Ռուսաստանի նկատմամբ նրանց «անհարգալից» մոտեցումների կապակցությամբ:

Ռուսաստանի ղեկավարի ելույթի մեխը, անշուշտ, միաբեւեռ աշխարհի սնանկության փաստի արձանագրումն էր եւ Արեւմուտքի քաղաքականության էության բացահայտումը: Ըստ էության այն, ինչ ասաց Պուտինը, բոլորն էլ գիտեին, սակայն մեծ քաղաքականության առաջատար դեմքերը տարբեր պատճառներով խուսափում են նման մերկապարանոց, բաց հայտարարություններից (Ուգո Չավեսը կարող է իրեն թույլ տալ): Ուստի բացատրելի էին դեմ հանդիման նստած ամերիկացի ու եվրոպացի քաղաքագետների ամպամած (թթված) դեմքերը:

Այդուհանդերձ, ինչո՞ւ Ռուսիո ղեկավարը «քաղաքակիրթ» աշխարհի առաջ գրեթե հոմանիշ դարձրեց դեմոկրատիա եւ երկերեսանիություն բառերը: Անտարակույս, այստեղ արտացոլված են ամերիկացիների խայտառակ պարտությունը Մերձավոր Արեւելքում, Ռուսաստանի տնտեսական ու ռազմական հզորության վերականգնումը եւ մի շարք այլ նորահայտ գործոններ: Պարադոքսալ կերպով ամերիկացիներն իրենք համայն մոլորակին ապացուցեցին, որ միաբեւեռ աշխարհը չի կարող դեմոկրատական լինել: Սակայն Պուտինի «հանդուգն» կեցվածքին պետք է մոտենալ նաեւ առաջին հայացքից ոչ այնքան բացահայտ մի տեսանկյունից: Այս, ինչպես ասվեց, «հովացուցիչ» ելույթով նա բազմապատկեց առանց այն էլ բարձր վարկանիշը երկրում: Նույնիսկ սկսում է տարօրինակ չթվալ այն, որ նախագահական ժամկետի մայրամուտին տարբեր ասպարեզներում նրա դրսեւորած վճռականությունը դուր է գալիս նաեւ նրա գլխավոր ընդդիմախոսներին (կոմունիստներն, օրինակ, հակաամերիկյան հարձակումները համարեցին արդարացված, թեեւ, պարզ է, «ուշացված»): Եվ կամա, թե ակամա ստեղծվում է մի մթնոլորտ, երբ Պուտինը ինքնին դառնում է գալիք նախագահական ընտրությունների... ցանկալի մասնակիցն ու գահի ամենահավանական թեկնածուն: Անշուշտ կարելի է ասել, որ Ռուսաստանի ժողովուրդը ոչ միայն չի առարկի դրան, այլեւ, ինչպես ասում են, զույգ ձեռքով կքվեարկի դրա օգտին: Եվս մի քանի այդպիսի ելույթ եւ, միգուցե, Վլադիմիր Վլադիմիրովիչը, նորից դիմելով մեր ժողովրդի իմաստուն խոսքին, «քարը փեշից թափի» եւ «ներքեւի» ճնշման ներքո տա երրորդ ժամկետի համաձայնությունը: Մանավանդ որ, ինչպես նա խոստովանեց Մյունխենում, մի շարք այլ երկրների ղեկավարներն էլ են նրան խորհուրդ տալիս ավարտելու սկսած գործը...

ՌՈՒԲԵՆ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Մոսկվա

Լճերի եւ ջրանցքների ցանց Անտարկտիդայում

Հալոցքը 5 մետրով կբարձրացնի ծովի մակարդակը

Սան Ֆրանցիսկոյում երեկ ավարտվել է Գիտական առաջընթացի ամերիկյան ընկերակցության ամենամյա գիտաժողովը: Դրա մասնակիցներին անակնկալի է բերել Սան Դիեգոյի համալսարանի օվկիանոսագետ Հելեն Ֆրիքերի այն հայտարարությունը, որ ինքը NASA-ում աշխատող իր գործընկերների հետ Անտարկտիդայի շարժուն սառցաշերտերի տակ, 750 մետր խորության վրա հայտնաբերել է լճերի եւ հսկայական ջրանցքների ցանց:

Մասնավորապես երկու խոշոր սառցահոսքեր հարավում թափվում են օվկիանոսի մեջ: «Ֆիգարո» թերթը տեղեկացնում է, որ ավելի վաղ Անտարկտիդայի սառցածածկույթի տակ հայտնաբերվել էին 145 փոքր լճեր: Հիշյալ երկու սառցահոսքերը տեղ-տեղ հասնում են մինչեւ 50 կմ լայնության եւ մի քանի հարյուր կիլոմետր երկարություն ունեն: Նորահայտ լճերը բավական մեծ են. դրանցից մեկն ունի 30 կմ երկարություն եւ 10 կմ լայնություն, ջրի ծավալը 2 խորանարդ կիլոմետրից ավելի է: Մեկ ուրիշ լիճ ունի 1,2 խոր. կմ ծավալ:

Վերջին հետազոտությունները վկայում են, որ Անտարկտիդայի ջրամբարներում ջրի ծավալներն աճում են: Առայժմ դժվար է պնդել, թե հալք է սկսվել, բայց դրա վտանգը չի բացառվում:

Անտարկտիկա աշխարհամասում են գտնվում մոլորակի սառույցների 90 տոկոսը եւ քաղցրահամ ջրի պաշարների 70 տոկոսը: Կլիմայի ընդհանուր ջերմացման պայմաններում աշխարհամասի միայն արեւմտյան մասի սառույցների հալվելը համաշխարհային օվկիանոսի մակարդակը կբարձրացնի 5 մետրով:

Նախքան հունվարի 15-ը ՌԴ մտած ներգաղթյալների կարգավիճակի օրինականացման նախագիծ

Ռուսաստանի Դաշնության ներգաղթի դաշնային ծառայությունը մտադիր է օրինականացնել նախքան հունվարի 15-ը երկիր մտած ներգաղթյալների իրավավիճակը: Այդ ծառայության արտաքին աշխատանքային միգրացիայի վարչության պետի տեղակալ Սերգեյ Բոլդիրյովը ՌԻԱ գործակալության թղթակցին ասել է, որ օտարերկրացու իրավավիճակը կօրինականացվի, եթե նա կամովին 2000 ռուբլի տուգանք վճարի: Դրանից հետո նա 10-օրյա ժամկետում կստանա աշխատելու թույլտվություն:

Այս ամենը նախատեսվում է համապատասխան օրինագծով, որը քննարկման կդրվի եկող շաբաթ: Օրինականացումը վերաբերում է միայն ԱՊՀ երկրների քաղաքացիներին, որոնք զբաղված են աշխատուժի կարիք ունեցող ոլորտներում (շինարարություն, բնակկոմունալ տնտեսություն, տրանսպորտ, գյուղատնտեսություն եւ այլն):

Հունվարի 15-ից գործում են ներգաղթի նոր կանոններ: Այդ պահից մինչեւ օրս միայն Մոսկվայում 46 հազար օտարերկրացիներ աշխատելու թույլտվություն են ստացել:

Չեխիան եւ Լեհաստանը համաձայնել են հակահրթիռային համակարգի տեղաբաշխմանը

Չեխիան եւ Լեհաստանը երեկ համաձայնել են, որ իրենց տարածքներում տեղաբաշխվեն ամերիկյան հակահրթիռային պաշտպանության համակարգեր:

Մեկ ամիս առաջ ԱՄՆ-ը արեւելաեվրոպական այդ երկրներին էր դիմել համապատասխան առաջարկությամբ, իսկ ՌԴ ռազմավարական հրթիռային զորքերի գլխավոր հրամանատար Նիկոլայ Սոլովցովը փետրվարի 20-ին սպառնացել էր, որ տեղաբաշխման դեպքում ամերիկյան համակարգը թիրախ կդառնա ռուսական հրթիռների համար:

Այդ կապակցությամբ **«Ազգը»** գրեց, որ Արեւելյան Եվրոպայում հակահրթիռային համակարգի տեղաբաշխումն իրականացվում է իբր իրանական հրթիռներից պաշտպանվելու սահող պատճառաբանությամբ: Մինչդեռ իրանական հրթիռների հեռահարությունը 1700 կմ է, եւ դրանք բնավ չեն կարող հասնել 6000 կմ հեռու գտնվող Լեհաստանի տարածք: Ուրեմն համակարգն իրականում ուղղված է Ռուսաստանի դեմ:

«Դիֆենսնյուզ» հրատարակությունը, սակայն, մեջբերում է Չեխիայի եւ Լեհաստանի վարչապետների այն հավաստիացումը, թե ամերիկյան հակահրթիռային համակարգը սպառնալիք չի ներկայացնում Ռուսաստանի եւ մյուս նորմալ պետությունների համար:

ՌԻԱ գործակալությունն իր հերթին մեջբերում է Լեհաստանի վարչապետ Յարոսլավ Կաչինսկու այն խոսքերը, թե ամերիկյան ռազմակայանների ստեղծումը «առնվազն մի քանի տասնամյակ կտրուկ կթուլացնի» Ռուսաստանի ազդեցությունն Արեւելյան Եվրոպայում:

Իսկ Չեխիայի արտգործնախարար Կարել Շվարցենբերգը Ռոյթեր գործակալության թղթակցին հայտարարել է, թե Ռուսաստանը փորձել է չեխերին ահաբեկել ամերիկյան համակարգի տեղաբաշխման հարցում: Ուստի նա անհրաժեշտ է համարում նման «վահանի» տեղաբաշխումը:

Ավելի վաղ ՌԴ պաշտպանության նախարարության եւ արտգործնախարարության ներկայացուցիչները սպառնացել էին, որ Արեւելյան Եվրոպայում հակահրթիռային պաշտպանության համակարգի տեղաբաշխման դեպքում Մոսկվան կարող է դուրս գալ Միջին եւ փոքր հեռահարության հրթիռների ոչնչացման խորհրդա-ամերիկյան պայմանագրից:

Գ. Ռ.

ԵՄ-ը 20 տոկոսով կրճատելու է CO2-ի արտանետումները

Եվրամիությունում նախագահող Գերմանիայի պահանջով միության անդամ երկրները պարտավորվել են Կիոտոյի արձանագրության ժամկետի ավարտից հետո զգալիորեն նվազեցնել ածխաթթու գազի արտանետումները: Մոլորակի ընդհանուր տաքացմանը վերաբերող այդ միջազգագրի գործողության ժամկետն ավարտվում է 2012 թվականին:

«Ֆիգարո» թերթը տեղեկացնում է, որ ԵՄ անդամ 27 պետությունների բնապահպանության նախարարները Բրյուսելում փետրվարի 20-ին որոշել են մինչեւ 2020 թվականն «առնվազն» 20 տոկոսով կրճատել ածխաթթու գազի արտանետումները:

Եթե զարգացած մյուս պետությունները, մասնավորապես ԱՄՆ-ը, միանան այս ձեռնարկմանը, ապա 2012 թվականից հետո հնարավոր կլինի միջին հաշվով 30 տոկոսով նվազեցնել «ջերմոցային էֆեկտ» առաջացնող գազերի արտանետումները:

Իր նախաձեռնությամբ Եվրամիությունն ուզում է «օրինակ ծառայել» մնացյալ աշխարհին, որպեսզի հնարավոր լինի կանխել մոլորակի կլիմայի անդառնալի եւ աղետաբեր փոփոխությունները:

Գ. Ռ.

Մշակույթ

Նախիջեւան

Այս տարվա սկզբներին լույս տեսավ ճանաչված հայագետ-նախիջեւանագետ Արգամ Այվազյանի «Նախիջեւան. գրական էսսեներ, հետազոտման ուղեգրություններ» գիրքը: Ընթերցողը Այվազյանից միշտ սպասել է Նախիջեւանի վերաբերյալ հայագիտության համարյա թե բոլոր բնագավառներին վերաբերող, գիտական նորություններով հագեցած ծանրակշիռ գիտական աշխատություններ: Շուրջ 200 գիտական հրապարակումների հեղինակը (19-ը առանձին գրքերով) այս հատորով ներկայանում է անակնկալով. հայագետը հազարավոր փաստ ու իրադարձությունները, պատմական անձերի վարքերն ու գործողությունները ներկայացնում է գեղարվեստական ժանրով: 800 էջից բաղկացած հատորը ընթերցվում է հետաքրքրասիրությամբ եւ ընթերցողին կապում-գերում է նախիջեւանյան լեռնաշխարհով ու անցուդարձերով: Այս ամենը էլ ավելի է տպավորվում էսսեների շարադրանքներում հեղինակի գործուն մասնակցությամբ, պատմաբանասիրական շեղումներով, անձ ու կերպարով, ներաշխարհով:

«Ազգի» ընթերցողներին քաջածանոթ է Ա. Այվազյանը, որի հրապարակախոսական հոդվածները, մեր թերթին տարբեր առիթներով տված հարցազրույցները արտատպվել են նաեւ սփյուռքահայ բազմաթիվ թերթերում: Այս հարցազրույցը նպատակ ունի ընթերցողների համար պարզաբանելու հեղինակի գրական ժանրին, գեղարվեստական խոսքին դիմելու շարժառիթները:

- Տիար Այվազյան, նախ թույլ տվեք շնորհավորել վերջերս Թեքեյան մշակութային մրցանակաբաշխության դափնեկիր դառնալու առիթով եւ ապա պիտի խնդրեմ վերջերս լույս տեսած Ձեր հատորը ներկայացնել մեր ընթերցողներին:

- Շնորհակալ եմ շնորհավորանքի համար: Նշեմ, որ Թեքեյան մշակութային մրցանակաբաշխության հումանիտար գիտությունների անվանակարգի գծով մրցանակի եւ դիպլոմի են արժանացել իմ «Նախիջեւանի վիմագրական ժառանգությունը» շարքի առաջին երկու հատորները, որոնցից առաջինը նվիրված է միջնադարյան Հայաստանի հռչակավոր Ջուղա, իսկ երկրորդը՝ Ագուլիս քաղաքներին: Այդ հատորներում քաղաքների պատմամշակութային ուսումնասիրություններից բացի հրատարակվել են 1900-ից ավելի վիմագրեր, 3000-ից ավելի լուսանկարներ, գրչանկարներ, գծագրեր եւ այլ նյութեր (ընդ որում, մեծ մասամբ տպագրվել են առաջին անգամ):

Ինչ վերաբերում է «Նախիջեւան. գրական էսսեներ, հետազոտման ուղեգրություններ» հատորին, ապա այն բավականին ծավալուն է: Այս հատորի հրատարակության նպատակն այն է, որ ընթերցող լայն շրջանակներին գրական-գեղարվեստական խոսքով հասու լինեն մեր պատմական հայրենիքի այդ հատվածի անցած-գնացած ժամանակների եղելությունները, քաջակորով արանց ու տիկնանց կերպարներն ու վարքերը, Նախիջեւանյան լեռնաշխարհին ու դարերի հոլովույթում հիմնված, ավեր-ավերակված, ինչպես եւ մինչեւ օրս գոյատեւող մեծ ու փոքր շեներն ու ավանները, քաղաքներն ու բնակավայրերը, վկայախոս հուշարձաններն ու գրչագիր մատյանները...

Հատորը կազմված է 25 էսսեներից, հավելվածային եւ պատկերազարդող լուսանկարային մասերից: Ընդ որում ընդգծեմ այն, որ հատորը որքանով որ կարելի է գրական ժանրին վերագրել, նույնքանով էլ փաստավավերագրականին: Քանզի գրքի բազմահազար փաստավավերագրական նյութը բացառապես պատմական է: Գրական կերպարները նույնպես պատմական անձինք են: Մի խոսքով հատորի գրական-գեղարվեստական պատկերումների հիմքն ու առանցքը դարձյալ նախիջեւանյան պատմության առանձին դրվագ-դրվագումներն են, գրի ու գրչության, արվեստի ու մշակույթի, իշխանական տոհմերի ու գիտության նվիրյալները, իր հող ու ջրին կպած շինականը...

- Հետաքրքիր է իմանալ թե ինչպե՞ս պատահեց, որ Դուք սկսեցիք զբաղվել Նախիջեւանով: Նորություն ասած չեմ լինի եթե ընդգծեմ, որ դա բավականին դժվարին աշխատանք է եղել, լի բնական ու արհեստական արգելքներով ու խոչընդոտներով:

- Միանգամայն ճիշտ եք: Խոչընդոտներն ու արգելքները բազում են եղել: Հատորի առաջին եւ բավականին ծավալուն Նախաբանը («Նախաբան կամ ինչպես դարձա նախիջեւանագետ») ամբողջովին նվիրված է հենց այս հարցին: Պիտի նշեմ, որ այստեղ հանգամանալից եւ հագեցված փաստերով ներկայացված է թե ինչպես եղավ, որ սկսեցի զբաղվել Նախիջեւանի պատմության եւ մշակույթի խնդիրներով, ինչպես կատարեցի այդ ուղղությամբ առաջին ուսումնասիրություններս, ինչպես տպագրեցի առաջին գիտական հոդվածներս ու գրքերս... Մի խոսքով այն ամենը, ինչը այդ բնագավառում կատարել եմ իմ գիտական գործունեության 40 տարիներին:

Ընթերցողին օգտակար կլինի նաեւ հատորի հավելվածային մասում զետեղված իմ աշխատությունների եւ նրանց վերաբերյալ մատենախոսությունների ու հրապարակումների մատենագիտությունը, իմ գործունեության վերաբերյալ գիտության, մշակույթի, պետական գործիչների արտահայտած կարծիքները: Առաջին անգամ հրապարակում եմ նաեւ արտերկրի հայագետներից, գիտնականներից, մշակութային գործիչներից ստացած նամակների մի մասը, անցած տարիներին նախիջեւանյան հուշարձանների հետազոտման աշխատանքներին առնչվող, նախիջեւանյան խնդիրներին նվիրված, հասարակական ու գիտական շրջանակներում, արտերկրում իմ կատարած աշխատանքները լուսաբանող, գիտաժողովների ու գիտարշավների, ինչպես նաեւ բուն հուշարձանների ու բնակավայրերի բազմաթիվ լուսանկարներ: Միով բանիվ Ա. Այվազյանը այս հատորով ներկայացված է իր ողջ գործունեությամբ: Թե որքանով է այն հաջողվել կամ էլ ինչ մակարդակով է արտահայտում գրական իմ կարողությունները, ապա դա վերապահված է միայն ու միայն ընթերցողին: Եթե գրքի ընթերցումից հետո ընթերցողի մեջ կմտապահվեն կերտված կերպարներն ու պատկերումները, նախիջեւանյան լեռնաշխարհի գեղեցկությունները, ապա ես ինձ լիովին վարձահատույց կզգամ:

- Տիար Այվազյան, մեծածավալ այս հատորը լույս է տեսել մեկենասությամբ: Երկու խոսքով ներկայացրեք նրանց:

- Իմիջիայլոց ընդգծեմ, որ հատորը գրեթե ամբողջությամբ, դեպքերի բերումով, 2002-2003 թթ. շարադրել եմ Կիպրոսում եւ Հունաստանում: Գրքի հրատարակումը 2007 թ. իրականություն դարձավ իմ երեք զավակներիս, երկու եղբայրների եւ իրենց ծննդավայր հայրենիքի կարոտն ու սերը զգացող հայրենակիցներիս՝ Գագիկ Սուքիասյանի, Ռուդիկ Գեւորգյանի, Բորիս Հովհաննիսյանի եւ Աշոտ Գասպարյանի ներդրած միջոցներով: Սա շատ հաճելի նվեր է ինձ համար, մանավանդ որ այս տարի լրանում են իմ ծննդյան 60 եւ գիտական գործունեության 40-ամյակները:

- Իրոք որ հաճելի նվեր է: Առաջիկայում Այվազյանը ինչ հաճելի նորություններ կմատուցի ընթերցողին:

- Կարծեք թե սպասվում են նմանատիպ նորություններ: Ուրախությամբ նշեմ, որ այս տարի պետպատվերի շրջանակներում նախատեսված է հրատարակել «Նախիջեւանի վիմագրական ժառանգությունը, հատոր Գ, Գողթն գավառ» հատորը: Ցավոք, նախատեսված գումարը բավարար չէ բոլոր ծախսերը հոգալու: Լիահույս եմ, որ պակասող գումարը կհայթայթեմ եւ ծախսաշատ այդ հատորը լույս կտեսնի:

Անգլերեն հրատարակման եմ պատրաստում նաեւ անցյալ տարի լույս տեսած «Նախիջեւան. պատմական վկայախոսների պատկերացույց» քարտեզը: Վերջինս՝ ի փոփոխումն հայերեն տարբերակի, կլինի ատլասատիպ եւ նոր նյութերով համալրված: Լավագույն բարեմաղթություններս «**Ազգի**» ընթերցողներին:

- Շնորհակալություն:

Հարցազրույցը վարեց
Ս. ԳԱԼՈՅԱՆԸ

Լույս է տեսել «**Վավերագրեր հայ եկեղեցու պատմության**» մատենաշարի հերթական՝ 16-րդ (Գիրք ԺԶ) հատորը. «**Կարապետ Եպիսկոպոս Տեր-Մկրտչյան (1866-1915)**»: Փաստաթղթերի եւ նյութերի այս ժողովածուն հրապարակել է Հայաստանի ազգային արխիվը: Այն կազմել է **Գոհար Ավագյանը**, պատասխանատու խմբագիրն է պատմական գիտությունների դոկտոր **Ամատունի Վիրաբյանը**: Գրքում ընդգրկված վավերագրերը համակողմանիորեն եւ լավագույնս ներկայացնում են Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածնի միության ականավոր անդամ, հիշարժան աստվածաբան, գիտնական-հոգեւորական Կարապետ Եպիսկոպոս Տեր-Մկրտչյանի կարճատեւ կյանքն ու եկեղեցական-հասարակական, գիտական բեղմնավոր գործունեությունը:

Վավերագրերով հյուսվող պատմության նոր հրապարակում

Երեւանի նահանգի Նախիջեւանի գավառի Ցղնա գյուղի ծխական դպրոցում սկզբնական կրթություն ստացած պատանի Կարապետ Տեր-Մկրտչյանն այնուհետեւ ուսումը շարունակել է Ս. Էջմիածնի Գեւորգյան հոգեւոր ճեմարանում, որի լրիվ դասընթացն ավարտելուց հետո մեկնել է Լայպցիգ՝ տեղի համալսարանում սովորելու: Եվրոպայում ուսումնառության շուրջ 5 տարիների, որից երեքը՝ Լայպցիգի, Բեռլինի, Հալլեի համալսարաններում, դրան հաջորդած տարիների, մի շարք օտար լեզուների՝ գերմաներենի, ֆրանսերենի, անգլերենի, հունարենի, եբրայերենի, լատիներենի, ասորերենի ուսումնասիրության, գիտական աշխատությունների եւ ընդհանրապես Կարապետ Տեր-Մկրտչյանի հարուստ կենսագրության մանրամասները՝ բոլոր կարեւորագույն իրադարձությունների ընդգրկումով, շարադրված են գրքի առաջաբանում: Առաջաբանին հաջորդող 273 անուն վավերագրերը, որոնց վերնագրերը լիարժեք պարզաբանում են դրանց բովանդակությունը, դասակարգված են ժամանակագրական սկզբունքով, պահպանելով բնագրերի ուղղագրությունը:

Հրապարակված վավերագրերը պահպանվում են Հայաստանի ազգային արխիվում, Մաշտոցյան Մատենադարանում: Օգտագործված են նաեւ ժամանակի պարբերական մամուլի հրապարակումներ:

Գիրքն ունի հավելվածներ. ընդ որում հավելված Ա-ում ներկայացված է Կարապետ Եպիսկոպոս Տեր-Մկրտչյանի անձնական արխիվի ցանկը, հավելված Բ-ում՝ «Վավերագրեր հայ եկեղեցու պատմության» մատենաշարի հատորներում նրա անվան հիշատակումների ցանկը: Հավելվածներին հաջորդում են կենսագրական բառարանը, ապա՝ փաստաթղթերի եւ նյութերի, ինչպես նաեւ անձնանունների ցանկերը: 558 էջից բաղկացած ժողովածուի մեջ ընդգրկված վավերագրերը հրապարակվում են առաջին անգամ, լուսաբանելով ոչ միայն Կարապետ Եպիսկոպոս Տեր-Մկրտչյանի՝ երախտաշատ հոգեւորականի ու անձնազոհ հայրենասերի կյանքի փուլերը, այլեւ հայ եկեղեցու պատմության այդ ժամանակաշրջանը: 1909 թվականի նոյեմբերի 25-ին Ամենայն Հայոց կաթողիկոս Մատթեոս Բ. Իզմիրլյանը Կարապետ Ծ. վարդապետ Տեր-Մկրտչյանին ձեռնադրեց եպիսկոպոս:

1914 թվականի մայիսի 31-ին, Ն. Սրբություն Տ.Տ. Գեւորգ Ե կաթողիկոսի կողմից նա նշանակվեց Շամախու թեմի առաջնորդ: Սակայն 50-ը չբոլորած, ուժ ու կորովով լի Կարապետ Եպիսկոպոս Տեր-Մկրտչյանը կնքեց իր մահկանացուն 1915 թ. նոյեմբերի 19-ին, Բաքվի նավթարդյունաբերողների խորհրդի Սեւ քաղաքի հիվանդանոցում՝ կույր աղիքի անհաջող վիրահատության հետեւանքով ստացած արյան վարակումից: Կորուստն անդառնալի էր, քանի որ հայագիտության մեծ երախտավոր ակադեմիկոս Մառի բնորոշմամբ՝ «Հանգուցեալ արհու մահուամբ, ոչ միայն Հայոց, այլեւ ընդհանրապէս հին քրիստոնէական եկեղեցու պատմութիւնը զրկւում է իր տաղանդաւոր, արեւմտեան Եւրոպայի աստուածաբանական լաւագոյն դպրոց անցած, թէ հնագոյն եւ թէ նորագոյն ժամանակի քրիստոնէական եկեղեցու պատմութեան, մասնաւորապէս Հայ ազգային եկեղեցու հմտագոյն մի ուսումնասիրողից»:

Գիրքը տպագրվել է Ռուբեն եւ Կարեն Աշոտի Տեր-Մկրտչյանների հովանավորությամբ: Ի դեպ վերջիններիս մասին տեղեկատվություն կա գրքի վերջին էջերում:

«Վավերագրեր հայ եկեղեցու պատմության» մատենաշարի վերոհիշյալ գիրքը, որ հասցեագրված է հայագիտության ուսումնասիրողներին, պատմաբաններին, աստվածաբաններին, հուսանք, կունենա իր հաջորդները, քանի որ ինչպես Բարձրաշնորհ Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Աշճյանն (որ այս ձեռնարկման առաջին հովանավորն էր) էր ասում, մատենաշարը մի բանալի է. «որով պիտի բացվին դռները ճշմարտության եւ արդարության ճամբաներուն...»:

Վստահաբար հավաստիացնում ենք, որ այդ բանալին հուսալի ձեռքերում է:

ՎԱՐԴԻԹԵՐ ՈՍԿԱՆԱՍԱՐՅԱՆ
Հայաստանի ազգային արխիվի մամուլի քարտուղար

Մախս Էռնստի գրաֆիկան՝ ազգային պատկերասրահում

Երեք տասնամյակ է արդեն գերմանացի նկարիչ, սյուրռեալիզմի հիմնադիրներից Մախս Էռնստի գրաֆիկական աշխատանքների ցուցահանդեսը շրջում է գրեթե ողջ աշխարհում: Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանատան եւ մեր ազգային պատկերասրահի համագործակցությամբ այս ցուցահանդեսը հանգրվանեց նաեւ Երեւանում: Մեկամսյա տեւողությամբ հայ արվեստասերը հնարավորություն կունենա ծանոթանալու XX դարասկզբի եվրոպական կերպարվեստի ամենանշանավոր դեմքերից մեկին, որի ստեղծագործությունը, ինչպես Փարավոն Միրզոյանը նկատեց. «իմաստավոր եւ ուսումնասիրական է»: Հայաստանում Գերմանիայի դեսպանը գոհունակությամբ արտահայտվեց, որ Մախս Էռնստի գրաֆիկական աշխատանքները ցուցադրվում են Հայաստանում՝ «նկարիչների եւ արվեստագետների հայրենիքում»: Մինչ ցուցահանդեսի դիտումը պատկերասրահի գիտական գծով տնօրենը ներկայացրեց Մախս Էռնստի արվեստը, սյուրռեալիզմին բնորոշ առանձնահատկությունները, նաեւ ժամանակաշրջանն ու միջավայրը, որում գործել է գերմանացի նկարիչը:

Ազգային պատկերասրահի 3 սրահներում ներկայացված էին գերմանացի նկարչի գրաֆիկական աշխատանքները, որոնց մեծ մասը ժամանակի գրական-մտավորական մի շրջանակի գրքերի պատկերազարդումներն են՝ Սամուել Բեքեթ («Անավարտ ստեղծագործություններից»), Հյոլդերլին («Պոեմներ»), Լենա Լեկլերկ («Մերկ վարդը»), Լուիս Քերոլ («Հրեշի որսը. հոգեվարքի ութ ջղաձգումներից»), Բենջամին Պերե («Անվերնագիր»), Պոլ Էլյուար («Ներքին տեսողություն», «Մեռնել չմեռնելու համար»), Անդրե Բրետոն («Սյուրռեալիզմի մանիֆեստը»), նաեւ «Նկարված բառ», «Ինձնից հետո XX դարն է», «Խեցու ծաղիկներ», «Հարգանքի տուրք Ռեմբոյին» եւ բազմաթիվ այլ 100-ից ավելի պատկերազարդումներ եւ առանձին աշխատանքներ:

Գրաֆիկական արվեստի վիրտուոզ վարպետն իրականի եւ անիրականի սահմանին՝ երեւակայական աշխարհի բազմաձեւ ու բազմակերպար ֆիգուրների ու գծապատկերների միջոցով ստեղծում է տեսողականին անսովոր ու պարզ ընկալումներից դուրս այնպիսի պատկերաշարեր, որոնք գեղեցկաբանությունից շատ հեռու են եւ զուտ մտածելու են մղում:

Նրա աշխարհայացքի, գեղարվեստական մտածողության ձեւավորման վրա մեծ ազդեցություն է թողել կյանքի փարիզյան շրջանը: Մինչ այդ հայրենիքում ուսումնասիրել է փիլիսոփայություն, արվեստի պատմություն, հետաքրքրվել հոգեթերապիայով, այցելել հոգեբուժարաններ: Այնուհետեւ նվիրվել է գեղանկարչությանը՝ տարվել Վան Գոգի, Գոգենի, Մոնեի, ավելի ուշ Մակկեի, Կանդինսկու, Դելոնի արվեստով: Ծանոթությունը Ապոլիների եւ ապա այցելությունը Փարիզ եւ մասնակցությունը «Գրոհ» հրատարակչության կազմակերպած առաջին բեռլինյան աշնանային սալոնին, նկարչի կյանքի փոփոխությունների սկիզբը եղան: 1916 թ.-ին նույն հրատարակչությունը կազմակերպում է Էռնստի եւ Գեորգ Մուխի ցուցահանդեսը. մի քանի տարի անց՝ երկրորդ եւ վերջին ցուցահանդեսը դադաիստ նկարիչների՝ Արպի, Պիկաբիայի, Էռնստի, Տցարայի եւ ուրիշների բացվում է Քյոլնում, որը, սակայն, ոստիկանությունը փակում է եւ բռնագրավում կտավներն ու ցուցապաստառները: Անրի Բրետոնի հետ հանդիպումներից հետո, վերջինիս խորհրդով Փարիզում ցուցադրում է իր կոլաժային աշխատանքները: Դադաիստների շարժումը ճգնաժամ էր ապրում: Մ. Էռնստի հարաբերությունները ժամանակի խոշոր արվեստագետների՝ Բրետոնի, Էլյուարի, Խոան Միրոյի, Ժյուլիեն Լեվիի, Ալբերտո Ջակոմետիի հետ նրան մոտեցնում են եվրոպական եւ ամերիկյան կերպարվեստում ձեւավորվող սյուրռեալիզմի ուղղությանը: Նա դառնում է դրա հիմնադիրներից մեկը:

Մախս Էռնստի առաջին ցուցադրությունը Երեւանում արվեստագետների հետաքրքրությունը շարժող կարեւոր նորություն է:

ՄԵԼԱՆՅԱ ԲԱԴԱԼՅԱՆ

Վերջնագծում պայքարի լարվածությունը հասել է գագաթնակետին

Շախմատի «Աերոֆլոտի» մրցաշարի 7-րդ տուրը բավական անհաջող էր ուժեղագույնների մրցավեճին մասնակցող հայ շախմատիստների համար: Նրանցից երեքը պարտվեցին: Առաջատարների խմբում գտնվող Արտաշես Մինասյանը սեւերով զիջեց ռուսաստանցի Եվգենի Տոմաշեւսկուն: Անհաջողության մատնվեցին նաեւ Վլադիմիր Հակոբյանն ու Զավեն Անդրեասյանը, որոնք պարտվեցին համապատասխանաբար Դմիտրի Յակովենկոյին եւ Սերգեյ Վոլկովին:

Մեր շախմատիստներից հաջողությունն ուղեկցեց միայն Տիգրան Պետրոսյանին: Վերջինս հաղթեց չին շախմատիստ Յանգ Շենին: Ոչ-ոքի ավարտվեցին Եֆիմենկո-Սարգսյան, Ջիաո Լի-Ասրյան, Անաստասյան-Եվդոկիմով պարտիաները:

A1 մրցաշարում Հայաստանի շախմատիստներից բոլորից շատ միավոր են վաստակել Գաբրիել Սարգսյանն ու Արտաշես Մինասյանը (4,5-ական): Հակոբյանն ու Ասրյանը ունեն 4-ական միավոր: Նրանցից մեկ միավոր պակաս են վաստակել Պետրոսյանն ու Անդրեասյանը: Անաստասյանը ունի 2,5 միավոր:

Մրցաշարի ավարտից 2 տուր առաջ ուժեղագույնների մրցավեճում եռիշխանություն է: 5,5-ական միավորով աղյուսակը գլխավորում են Եվգենի Ալեքսեեւը, Դմիտրի Յակովենկոն ու Եվգենի Տոմաշեւսկին:

A2 մրցաշարում մեր շախմատիստներից առավել հաջող են հանդես գալիս Արման Փաշիկյանն ու Արսեն Եղիազարյանը, որոնց հաշվին գրանցված է 5 միավոր: Նրանք 7-րդ տուրում հաղթեցին համապատասխանաբար Դավիթ Պետրոսյանին ու Ռոբերտ Ռիսին: Իրենց օգտին հաղթանակներ գրանցեցին նաեւ Ավետիք Գրիգորյանը, Արա Մինասյանը, Հրանտ Մելքումյանը: Առաջատարների խմբում գտնվող Դավիթ Պետրոսյանն ու Բենիամին Գալստյանը պարտություններ կրեցին եւ բավական զիջեցին դիրքերը մրցաշարային աղյուսակում: 7 տուրից հետո A2 մրցաշարում միանձնյա առաջատարի դերը ստանձնել է ուզբեկստանցի Շուխրաթ Սաֆինը, որը վաստակել է 6,5 միավոր: Նրան կես միավոր է զիջում ռուսաստանցի Մարատ Ասկարովը:

B մրցաշարում Դավիթ Քալաշյանը ոչ-ոքի խաղալով Նիկոլայ Տոլստիխի հետ, վաստակեց 6 միավոր: 5,5-ական միավոր ունեն Գեւորգ Հարությունյանն ու Յուրի Համբարձումյանը: Այստեղ աղյուսակը 7 միավորով գլխավորում է ադրբեջանցի Վասիֆ Դուրարբեյլին, որը 8-րդ տուրում պարտության մատնեց Միխայիլ Լուշենկովին:

C մրցաշարում մեր շախմատիստներից հաղթանակներ տարան Տիգրան Սիմոնյանը, Առնոլդ Մինասյանը, Դավիթ Գեւորգյանը, Արթուր Ղարագյոզյանը, Արմեն Անտինյանը: Այստեղ մրցաշարի ավարտից մեկ տուր առաջ բավական սուր մրցավեճ է ծավալվել հաղթողի կոչման համար: 8 շախմատիստներ 6,5-ական միավորով գլխավորում են աղյուսակը: Նրանց թվում է նաեւ Տիգրան Սիմոնյանը:

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

«Աստղային պատերազմները» վերսկսվեցին

Երկամսյա ընդմիջումից հետո վերսկսվեց չեմպիոնների լիգայի մրցաշարը: Խմբային մրցաշարում հաջողության հասած 16 ուժեղագույն ակումբները վերսկսեցին պայքարը գլխավոր մրցանակի համար:

Վիճակահանության քմահաճույքով արդեն 1/8 եզրափակիչում ուժերը չափեցին եվրոպական երկու հզոր ակումբները՝ Մադրիդի «Ռեալն» ու Մյունխենի «Բավարիան», որոնք ներկայում անվստահ են հանդես գալիսներքին առաջնությունում: 1999/2000 թթ. խաղարկությունից սկսած մրցակիցներն արդեն 6-րդ անգամ էին մրցում: Վերջին երկու հանդիպումներում հաջողությունն ուղեկցել էր «Ռեալին»: Իսկ ահա 1999/2000 թթ. մրցաշրջանում «Ռեալը» ջախջախիչ պարտություններ էր կրել «Բավարիայից» (2-4, 1-4):

Այս անգամ շնորհիվ Դեյվիդ Բեքհեմի եւ Ռաուլի հիանալի խաղի «Ռեալը» հաղթեց «Բավարիային» (3-2), սակայն վերջինս լավ հնարավորություն է պահպանում քառորդ եզրափակիչի ուղեգրի համար մղվող պայքարում: Այդ կարծիքին էր նաեւ «Բավարիայի» գլխավոր մարզիչ **Օտմար Հիտցֆելդը**. «Ռեալը» շատ հաջող սկսեց խաղը, մինչդեռ մեր պաշտպանությունում հիմնախնդիրներ ծագեցին: Պատասխան գոլից հետո կարծես հաջողվեց կարգավորել խաղը: Սակայն շուտով պաշտպանության կողմից սխալների հետեւանքով 2 գոլ բաց թողեցինք: Բարեբախտաբար, ընդմիջումից հետո հաջողվեց բավական լավ խաղ ցուցադրել, ինչն ինձ լավատեսորեն է տրամադրում: Երբեք պարտության հետ չեմ համակերպվում, սակայն այս արդյունքը կարելի է հաջող համարել»:

«Մանչեսթր յունայթեդը» հյուրընկալվելիս դժվարին հաղթանակ տարավ ֆրանսիական «Լիլի» նկատմամբ: 83-րդ րոպեին Ռայան Գիգզի խփած միակ գոլը ֆրանսիացիների մեծ դժգոհության առիթ տվեց: Բանն այն է, որ Գիգզը չսպասելով մրցավարի ազդանշանին, տուգանային հարվածն իրացրեց ու գրավեց մրցակցի դարպասը: Իսկ այդ պահին «Լիլի» դարպասապահն ու ֆուտբոլիստները զբաղված էին կենդանի պատի դասավորմամբ: «Լիլի» ֆուտբոլիստները համաձայն չէին մրցավարի որոշման հետ, որը հաշվել էր գոլը եւ նույնիսկ ցանկանում էին չշարունակել հանդիպումը եւ լքել խաղադաշտը: Այդ դրվագը տարբեր կերպ են մեկնաբանել թիմերի մարզիչները:

Ալեքս Ֆերգյուսոն («Մանչեսթր յունայթեդ»)- Գոլը խփվեց առանց խաղի կանոնների խախտման, քանի որ մրցավարը թույլատրել էր կատարել տուգանային հարվածը: Անգլիայի առաջնությունում նման դրվագներ շատ եմ տեսել: Ուրախ եմ արդյունքի համար: Առաջին խաղակեսում նյարդային խաղ էր ընթանում, իսկ ընդմիջումից հետո մենք ավելի լավ խաղացինք:

Կլոդ Պյուել («Լիլ»)- Հպարտանում եմ իմ տղաներով: Նրանք հիանալի խաղացին, ուստի հիասթափված եմ խաղավերջում բաց թողած գոլով: Եկեք խփված գոլի մասին խոսակցությունները հետաձգենք մինչեւ պատասխան հանդիպումը: Իհարկե, այժմ քառորդ եզրափակիչ մտնելը շատ դժվար կլինի:

«Սելթիկի» եւ «Միլանի» մրցավեճում դարպասները մնացին անառիկ: Ռոնալդոյի բացակայությամբ «Միլանն» ընդամենը մի քանի գոլային պահ ստեղծեց, որոնք չիրացրին Ջիլարդինոն, Կական ու Գատուզոն: Հանդիպումը հիշարժան էր «Միլանի» ավագ Պաոլո Մալդինիի համար, որը չեմպիոնների լիգայում 100-րդ խաղն անցկացրեց: Երկու մարզիչներն էլ գոհ մնացին խաղից: Ըստ «Միլանի» գլխավոր մարզիչ Կառլո Անչելոտիի, իր տղաները սեփական հարկի տակ հաջողության կհասնեն:

Անհաջողության մատնվեց նախորդ խաղարկության եզրափակիչի մասնակից Լոնդոնի «Արսենալը», որը հյուրընկալվելիս զիջեց հոլանդական «Էյնդհովենին»:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄՐՑԱՇԱՐ

Ազատ ոճային ըմբիշները կմասնակցեն Կիեւի մրցաշարին

Փետրվարի 23-25-ը Կիեւում կանցկացվի ազատ ոճի ըմբշամարտի միջազգային խոշոր մրցաշար, որին Հայաստանը կմասնակցի երկու հավաքականով: Այդ մրցաշարը մեր ըմբիշներին թույլ կտա լավագույնս նախապատրաստվելու ապրիլին Սոֆիայում կայանալիք Եվրոպայի առաջնությանը: Հայաստանի ազգային հավաքականի մարզիչներ Հրանտ Եռոքյանն ու Արայիկ Բաղդասյանը Կիեւ մեկնող թիմի կազմում ընդգրկել են Միհրան Ջաբուրյանին (55 կգ), Արտյոմ Նալբանդյանին (60 կգ), Ժիրայր Հովհաննիսյանին (66 կգ), Ռուսլան Կոկաեւին (77 կգ), Վադիմ Լալիեւին (84 կգ), Շամիլ Գիտինովին (96 կգ) եւ Ռուսլան Բասիեւին (120 կգ):

Երկրորդ հավաքականում, որի մարզիչներն են Արամ Մարգարյանն ու Էդուարդ Թունյանցը, Կիեւի մրցագորգ դուրս կգան Վահան Սիմոնյանը, (55 կգ), Վաչիկ Հովսեփյանը (60 կգ), Արշակ Հայրապետյանը (66 կգ), Սուրեն Մարկոսյանը (74 կգ), Հարություն Եռոքյանը (74 կգ), ինչպես նաեւ կանանց մրցաշարի մասնակիցներ Հասմիկ Հարությունյանը (72 կգ) եւ Կարինե Շադոյանը (72 կգ): Մեր ըմբիշներն այսօր մեկնեցին Կիեւ:

Հայ մարզիկները մասնակցում են ձմեռային փառատոնին

Իտալիայի Ջակա քաղաքում մեկնարկել է Եվրոպայի երիտասարդական ձմեռային մարզական 8-րդ փառատոնը: Ինչպես տեղեկացանք Հայաստանի ազգային օլիմպիական կոմիտեի լրատվության պատասխանատու Նաթելա Հովասափյանից, մարզական փառատոնին մասնակցում են 43 երկրների 1500 մարզիկներ: Բացման հանդիսավոր արարողության ժամանակ փառատոնի մասնակիցներին ողջունել է Եվրոպայի օլիմպիական կոմիտեի նախագահ Պատրիկ Հիկեն:

Գեղասահորդների պայքարում Արմինե Ստամբուլցյանը պարտադիր ծրագրից հետո 29 մասնակիցների մրցավեճում առայժմ ընթանում է 18-րդ տեղում: Տղամարդկանց մենասահքում Հովհաննես Մկրտչյանը 20 մասնակիցների մեջ 12-րդ արդյունքն ունի:

7,5 կմ դասական ոճի դահուկավազքում Արգամ Գրիգորյանը զբաղեցրել է 64-րդ տեղը 91 մասնակիցների մեջ: 71-րդ արդյունքն է ցույց տվել Համլետ Զիրոյանը: Կանանց մրցապայքարում Քրիստինե Խաչատրյանը 80 մասնակիցների մեջ 61-րդն է:

Հսկա ոլորավայրէջքում հայ լեռնադահուկորդներ Յուրի Մանուկյանն ու Միշա Ղազարյանը համապատասխանաբար զբաղեցրել են 66-րդ եւ 69-րդ հորիզոնականները:

Պարտություն երրորդ խաղում

Սոչիում ուսումնամարզական հավաք անցկացնող Երեւանի «Փյունիկը» ստուգողական 3-րդ խաղում ուժերը չափեց Ռուսաստանի երկրորդ խմբի առաջնության մասնակից «Վոլգար Գազպրոմի» հետ: Խաղն ավարտվեց մեր չեմպիոնի պարտությամբ (1-2): Նշենք, որ մրցակցի կազմում հանդես են գալիս հայազգի երկու ֆուտբոլիստ՝ Էդուարդ Լուսիկյանն ու Արկադի Հակոբյանը: Սոչիում վերջին հանդիպումը «Փյունիկը» կանցկացնի փետրվարի 23-ին եւ կվերադառնա Երեւան:

Ֆուտբոլասերներին մարզադաշտ հրավիրելու յուրօրինակ ձեւ

«Հերտա» թիմի ֆուտբոլիստներ Քեւին Բոատենգը, Սոֆիան Չախեդը, Մալիկ Ֆաթիխն ու Նիկո Պելատցը լուսանկարվել են մերկ վիճակում: Նրանց լուսանկարները տեղադրվելու են ակումբի երկրպագուների համար հատուկ բացված ինտերնետային կայքում:

Յուրաքանչյուր ամիս թիմի երկրպագուները քվեարկության միջոցով կընտրեն իրենց կարծիքով «Հերտայի» ամենահմայիչ ու սեքսուալ ֆուտբոլիստին: Բացի ֆուտբոլիստների լուսանկարներից, կայքում տեղեկություններ են հրապարակված նաեւ ֆուտբոլիստների սիրած ճաշատեսակների մասին: Նաեւ խորհուրդ է տրվում, թե ինչպիսի հագուստով պետք է մարզադաշտ հաճախել, որտեղից գրավել քեզ դուր եկած ֆուտբոլիստի ուշադրությունը: «Այս կայքը ծիծաղելու համար չէ ստեղծված: Հետեւելով աշխարհի առաջնությանը՝ համոզվեցինք, որ ֆուտբոլը միայն տղամարդկանց համար չէ: «Օլիմպիական» մարզադաշտը 70 հազար հանդիսականի համար է, իսկ «Հերտայի» հանդիպումներին հազվադեպ են 45 հազար ֆուտբոլասերներ ներկա գտնվում: Հույս ունենք, որ մեր նախաձեռնությունը կնպաստի մարզադաշտում խաղերի հաճախելիության աճին», «Բիլդին» տված հարցազրույցում նշել է ակումբի մարզական տնօրեն Դիտեր Հյոնեսը:

Ամենահարուստը «Ռեալն» է

Երկրորդ տարին անընդմեջ Մադրիդի «Ռեալը» գլխավորում է աշխարհի ամենահարուստ ակումբների ցանկը: Այսպիսին են Football Money League-ում հրապարակված հաշվետվության արդյունքները, որոնք վերաբերում են 2005/06 թթ. մրցաշրջանին: Արքայական ակումբի եկամուտը կազմել է 292,2 մլն եվրո: Երկրորդ տեղը զբաղեցնում է իսպանական մեկ այլ ակումբ՝ «Բարսելոնը» (259,1 մլն եվրո): Լավագույն եռյակը եզրափակում է «Յուվենթուսը» (251,2 մլն եվրո): Իր դիրքերը զգալիորեն զիջել է «Մանչեսթր յունայթեդը», որը մինչ այդ 9 տարի շարունակ գլխավորում էր աշխարհի ամենահարուստ ակումբների ցանկը: Այժմ անգլիական ակումբը 4-րդ տեղում է 242,6 մլն եվրո եկամուտով: Լավագույն տասնյակում են նաեւ «Միլանը» (238,7), «Չելսին» (221), «Ինտերը» (206,6), «Բավարիան» (204,7), «Արսենալը» (192,4) եւ «Լիվերպուլը» (176):

Ընդհանրապես, աշխարհի ամենահարուստ ակումբների քսան լավագույնների շարքում տեղ են զբաղեցրել միայն եվրոպական ակումբները: Այն եզրափակում է պորտուգալական «Բենֆիկան» (85,1 մլն եվրո):

Կանայք հաստատեցին Ռունիի մականվան իրավացիությունը

Բրիտանական Onepoll ընկերության կազմակերպած հարցման արդյունքներով՝ «Մանչեսթր յունայթեդի» հարձակվող Ուեյն Ռունին, որը Շրեկ մականունն է կրում, ճանաչվել է ամենասգեղը հանրահայտ մարզիկների մեջ: Ընկերությունն առաջարկել էր կանանց անվանել ամենագեղեցիկ եւ ամենասգեղ մարզիկին:

Ամենասգեղ մարզիկների ցանկում Ուեյն Ռունին հաղթեց մեծ առավելությամբ: Հարցման ավելի քան 4000 մասնակիցների 34 տոկոսը Ռունիին նշել է առաջինը: Երկրորդ տեղում Անգլիայի հավաքականի նախկին կիսապաշտպան Պիտեր Բիրդսլին է (12 տոկոս): Ամենասգեղ մարզիկների ինգյակում տեղ են զբաղեցրել նաեւ Ռոնալդինյոն, Պիտեր Կրաուչը եւ բռնցքամարտիկ Ռիկի Հատոնը:

Ինչպես եւ սպասվում էր, ամենագեղեցիկ մարզիկների ցանկը գլխավորեց Դեյվիդ Բեքհեմը: Լավագույն հնգյակում նրան ընկերակցում են Թյերի Անրին, Դավիթ Ժինոլան, Ֆրեդերիկ Յունգբերգը եւ թենիսիստ Անդրե Աղասին:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Մարտի 8-ի՝ կանանց տոնի առիթով

ՅՈՒՆԻԲԱՆԿԸ

առաջարկում է բացառիկ պայմաններ

HYUNDAI

մակնիշի ավտոմեքենաների
ապառիկ վաճառքի համար

Հայաստանում «Հյունդայ» ավտոմեքենաների ուղղակի ներկրող եւ միակ դիստրիբյուտոր՝
«ՄԱԳԱՍ Ինվեստ» ՓԲԸ

Պայմաններ՝ «Հյունդայ»-ի բոլոր մոդելների համար

Կանխավճար՝ 10 %-ի չափով՝ 15 %-ի փոխարեն
Մարման ժամկետ՝ 6 տարի
Տոկոսադրույք՝ 14 % 16 %-ի փոխարեն

«ՄԱԳԱՍ ԻՆՎԵՍՏ» ՓԲԸ

հասցե՝ Աճառյան 60 հեռ/ֆաքս՝ (374-10) 581607 բջջ.՝ 091-419238, 093-659004
e-mail: magas@arminco.com

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կողմից կոմունիկացիոն տեխնիկայի եւ համակարգչային հարակից սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով կազմակերպություն ընտրելու համար բաց մրցույթի կազմակերպման մասին

Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկը հայտարարում է բաց մրցույթ՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի կարիքների համար կոմունիկացիոն տեխնիկա եւ համակարգչային հարակից սարքավորումներ ձեռք բերելու նպատակով մատակարար կազմակերպություն ընտրելու համար:

Մրցույթին կարող են մասնակցել Հայաստանի Հանրապետության եւ օտարերկրյա իրավաբանական անձինք, որոնք ունեն գնման պայմանագրով նախատեսված պարտավորությունների կատարման համար պահանջվող իրավունք, տեխնիկական եւ ֆինանսական միջոցներ:

Մրցութային առաջարկությունները անհրաժեշտ է ներկայացնել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ՝ ք. Երեւան 0010, Վազգեն Սարգսյանի փողոց 6:

Մրցութային հայտերի ընդունման վերջին ժամկետն է 2007թ. մարտի 21-ին, ժամը 17-00:

Մրցույթի հայտերի բացման օրն ու ժամն է 2007թ. մարտի 21-ին, ժամը 17-00:

Մրցույթի արդյունքների ամփոփման նիստը հրավիրվում է 2007թ. մարտի 23-ին, ժամը 17-00:

Մրցույթին մասնակցելու հրավերը հրապարակված է Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ինտերնետային WEB կայքում (www.cba.am): Մրցույթին մասնակցելու հրավերը, ինչպես նաեւ լրացուցիչ տեղեկություններ ստանալու համար ցանկացողները կարող են դիմել Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի տեղեկատվական համակարգերի կառավարման վարչություն:

Հասցեն՝ 0010 Երեւան, Վազգեն Սարգսյան 6,
հեռ. (+37410) 56-75-02, 56-11-21, ներքին՝ 21-00

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) ՊԳԳ - ԳՀԱՇՁԲ - 07/7 ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **ՀՀ Կառավարությանն առընթեր մաքսային պետական կոմիտեի կարիքների համար Շիրակի տարածաշրջանային մաքսատան գազաֆիկացման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 2500.0 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» Էրեբունու մասնաճյուղ Հ/Հ 247230066158 «Բեջ-գալ» ՍՊԸ-ին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք.Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Գ.Մարկոսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող օրվանից հաշված 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 14:30:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՇՁԲ-07/8» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **«Տեխնիկական զննման կետերի տպագրական աշխատանքների» ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Վ. Հովհաննիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 12.00-ին:

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ԳՆՄԱՆ ՀԱՐՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

«Պետական գնումների գործակալություն» ՊՈԱԿ-ն (պատվիրատու) «ՊԳԳ-ԳՀԱՇՁԲ-07/9» ծածկագրով կազմակերպում է գնանշման հարցում՝ **նախագծանախահաշվային փաստաթղթերի կազմման եւ փորձաքննության անցկացման աշխատանքների ձեռքբերման նպատակով:** Հրավեր ստանալու համար անհրաժեշտ է 1000 ՀՀ դրամ փոխանցել «Արդշինինվեստբանկ» «Բեջ-գալ» ՍՊԸ 247230066158 հաշվեհամարին եւ սույն հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող 8 աշխատանքային օրվա ընթացքում դիմել պատվիրատուին հետեւյալ հասցեով՝ ք. Երեւան, Կոմիտասի պ., 54/բ, հեռ.՝ 28-93-25, Վ. Հովհաննիսյանին:

Հրավերն անձին տրվում է անձը հաստատող փաստաթղթի, իսկ կազմակերպության անունից հանդես գալու դեպքում՝ նաեւ անձի լիազորությունները հավաստող համապատասխան փաստաթղթի հիման վրա: Հայտերը պետք է ներկայացնել մինչեւ դրանց բացման պահը՝ գնանշման հարցման հայտարարության հրապարակման օրվան հաջորդող՝ 10-րդ աշխատանքային օրը, ժամը 11.00-ին:

ԱՐՑԱԽԻ ՏԻԳՐԱՆԱԿԵՐՏ

Հայրենիքը գիտակցություն է

Հայրենադարձության եւ հիմնավորման «Երկիր» հասարակական կազմակերպությունների միության նախաձեռնությամբ ու ֆինանսավորմամբ, ՀՀ ԳԱԱ հնագիտության եւ ազգագրության ինստիտուտի արշավախումբը 2005-2006թթ. հայտնաբերեց եւ իրականացրեց Հայոց արքա Տիգրան Մեծի կողմից կառուցված Արցախի Տիգրանակերտ քաղաքի նախնական պեղումները:

2007 թվականի հունիս-հուլիս ամիսներին նախատեսվում է իրականացնել Արցախի Տիգրանակերտի լայնամասշտաբ պեղումներ: Տեղանքի պատմամշակութային համապարփակ կերպարի վերականգնումը լուրջ ներդրում կլինի ոչ միայն մեր պատմության ու մշակույթի հետազոտության, այլեւ Արցախի հիմնախնդրի հայանպաստ լուծման համար:

Այս անհետաձգելի ծրագրի շարունակական լինելու նախապայմանը ձեր ֆինանսական աջակցությունն է:

ARMECONOMBANK

Beneficiary: Union of NGO YERKIR on the Settlement and Population
Beneficiary's A/C No. ***163008113538 [USD]***
163008113520 [AMD]

E-mail: anahit@yerkir.org Tel. 091 459994

Գրանցվել է «Յունիբանկ» ՓԲԸ «Հաղթանակ» մասնաճյուղը

Կենտրոնական բանկի նախագահի փետրվարի 19-ի որոշմամբ գրանցվել է «Յունիբանկ» ՓԲԸ «Հաղթանակ» մասնաճյուղը, որը գործելու է ք. Երեւան, Ղեղատան փողոց 2, 2ա շենք եւ Ղեղատան 3-րդ նրբանցք թիվ 2 շենք հասցեում:

ԿԲ մամուլի ծառայություն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ, ԿԱՐԵՎՈՐ Է

«Հայաստանի հրեշջ անվտանգության մասնագիտացված ծառայություններ» Իրավաբանական անձանց միության խորհուրդը հայտնում է.

Համաձայն բնական գազի օգտագործման կանոնների պահանջների,այն շինություններում, որտեղ տեղադրված են կենցաղային գազասարքեր,այդ թվում ջրատաքացուցիչ, ջեռուցման սարք, օգտագործման ժամանակ՝ այրման արգասիքների հեռացման համար, անհրաժեշտ է գազի սարքավորման ծխանցքին հավասար կամ մեծ տրամաչափ ունեցող ծխատար, օդի հեռացման համար արտածող օդատար շենքի տանիքից վեր դուրս բերված՝ պահանջվող բարձրության:

Մարդկանց անվտանգությունը ապահովելու նպատակով «Միությունը» խորհուրդ է տալիս գազի սարքավորումներից օգտվելուց առաջ օդափոխել շինությունը, որտեղ տեղադրված է գազի սարքավորումը: Նախքան օգտվելը ստուգել ծխնելույզի քարշի առկայությունը: Քարշի առկայության դեպքում միայն օգտվել գազի սարքավորումից:

Գազասարքի օգտագործման ժամանակ ծխնելույզի քարշի նվազեցման, անսարքության բոլորության ժամանակ գազի թերայրման հետեւանքով առաջանում է ածխածնի օքսիդ /շմոլ գազ/ , որը ուժեղ թունավոր գազ է եւ դրա աննշան քանակության առկայությունը շինությունում կարող է թունավորման պատճառ դառնալ:

Խորհուրդ է տրվում նման դեպքերում մարել ծխնելույզը եւ նոր միայն օգտագործել գազասարքը:

Ծխատար ուղիների մաքրման, վերանորոգման աշխատանքներ կատարելու համար կարող եք զանգահարել հետեւյալ հեռախոսահամարով՝ 443432:

Հորդորում ընկալել նպատակահարմարության տեսանկյունից:

«ՀՀԱՄԾ» ԻԱՄ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ոչ պաշտոնական հրապարակում

ՀՀ կենտրոնական բանկը տեղեկացնում է, որ արժութային շուկայում ձեւավորվել են հետեւյալ արտարժույթների միջին փոխարժեքները. 21.02.2006 թ.

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Միջին փոխարժեք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	353.81
EUR	1	ԵՎՐՈ	465.08
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	13.51
GEL	1	Վրաց. լարի	206.91

www.azg.am
www.azgdaily.com
www.azgdaily.eu

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-29-60

Լրատվական գործունէութիւն իրականացնող՝ «Ազգ օրաթերթ» ՍՊԸ, Երեւան, Հանրապետութեան 47: Պետական գրանցման վկայականի համարը՝ 02 Ա Ն 047261, տրուած՝ 17.02.00 թ.:
Թողարկման պատասխանատու, գլխ. խմբ. Յակոբ Աւետիքեան: Տպաքանակ՝ 3000, ստորագրուած է տպագրութեան՝ 21.02.2007, գինը՝ 100 դրամ, տպագրում է «Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարանում՝ Արշակունյաց 2: